

Study Circle Career Development Institute

महाराष्ट्र अराजपत्रित सेवा (गट ब व गट क) पूर्व परीक्षेसाठी उपयुक्त प्रश्नसंग्रह

(१) इतिहास घटकावरील २०२३ सालातील एमपीएससी परीक्षेतील प्रश्न

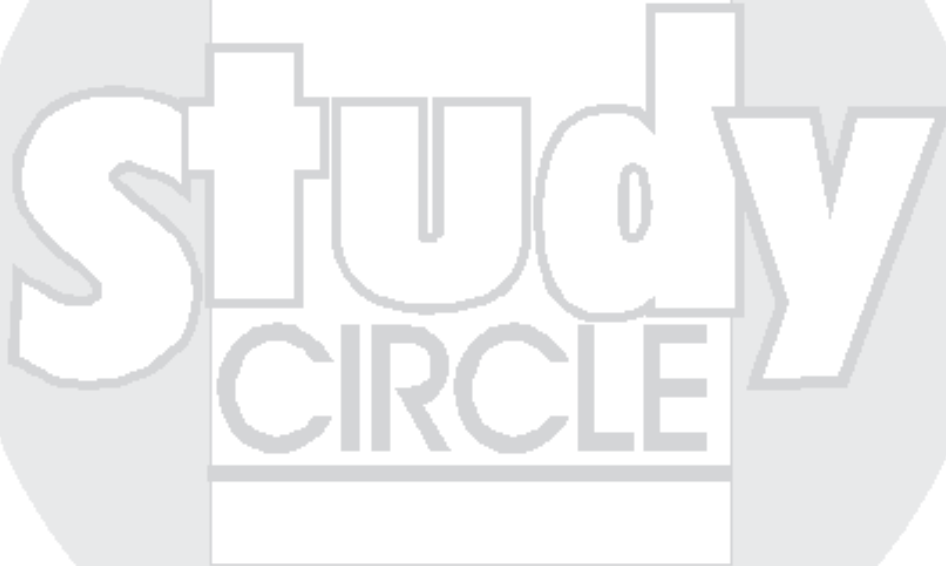
भाग - २

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या परीक्षा २०२३

इतिहासावर प्रश्न असणाऱ्या महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या परीक्षा

- ९) कायदा अधिकारी, नगरनियोजन चाळणी परीक्षा २०१३
- १०) सहायक संचालक, नगरनियोजन चाळणी परीक्षा २०२३
- ११) सहायक कायदेशीर सल्लागार/अव्वर सचिव, नगरनियोजन चाळणी परीक्षा, २०१३
- १२) नगरनियोजन अधिकारी चाळणी परीक्षा २०२३
- १३) लिपिक टंकलेखक (मुख्य) परीक्षा, १२ फेब्रुवारी २०२३
- १४) दुय्यम निरीक्षक राज्य उत्पादन शुल्क (मुख्य) परीक्षा २०२३
- १५) कर सहायक (मुख्य परीक्षा ४ मार्च २०२३
- १६) उद्योग निरीक्षक, गट क (मुख्य) परीक्षा, ११ मार्च २०२३
- १७) सहायक आयुक्त (औषधे) चाळणी परीक्षा, १७ मार्च २०२३
- १८) सहाय्यक (विधी) चाळणी परीक्षा, १७ मार्च २०२३
- १९) कनिष्ठ भूवैज्ञानिक चाळणी परीक्षा, १७ मार्च २०२३
- २०) कार्यकारी अभियंता (विद्युत) चाळणी परीक्षा, २० मार्च २०२३
- २१) उपअभियंता (विद्युत-यांत्रिकी) चाळणी परीक्षा, २० मार्च २०२३
- २२) महाराष्ट्र वनसेवा मुख्य परीक्षा, १६ एप्रिल २०२३
- २३) महाराष्ट्र अराजपत्रित गट ब व क सेवा, संयुक्त पूर्वपरीक्षा, ३० एप्रिल २०२३
- २४) महाराष्ट्र अभियांत्रिकी (सिव्हिल) मुख्य परीक्षा, २३ एप्रिल २०२३
- २५) उपसंचालक आरोग्यसेवा चाळणी परीक्षा, १२ मे २०२३
- २६) महाराष्ट्र अभियांत्रिकी (विद्युत) मुख्य परीक्षा, १३ मे २०२३
- २७) महाराष्ट्र कृषीसेवा मुख्य परीक्षा, १३ मे २०२३
- २८) उपसंचालक औद्योगिक सुरक्षा चाळणी परीक्षा, १६ मे २०२३
- २९) महाराष्ट्र राजपत्रित नागरी सेवा संयुक्त पूर्वपरीक्षा, ४ जून २०२३
- ३०) वैद्यकीय अधिकारी चाळणी परीक्षा, ८ जुलै २०२३
- ३१) तालुका क्रीडा अधिकारी परीक्षा, ८ जुलै २०२३
- ३२) सहायक संचालक, फॉरेन्सिक परीक्षा, २९ ऑगस्ट २०२३
- ३३) दिवाणी न्यायाधीश (कनिष्ठ स्तर) व न्याय दंडाधिकारी पूर्वपरीक्षा, ९ सप्टेंबर, २०२३
- ३४) मुख्य प्रशासकीय अधिकारी परीक्षा, २२ सप्टेंबर, २०२३
- ३५) प्रशासकीय अधिकारी परीक्षा, २२ सप्टेंबर, २०२३
- ३६) विभागीय सहायक कक्ष अधिकारी, २४ सप्टेंबर, २०२३
- ३७) गट-ब, मुख्य परीक्षा २०२२ संयुक्त पेपर -१, १ ऑक्टोबर, २०२३
- ३८) गट-ब मुख्य परीक्षा उपनिबंधक, ७ ऑक्टोबर २०२३
- ३९) गट-ब मुख्य परीक्षा राज्य कर निरीक्षक, १४ ऑक्टोबर २०२३
- ४०) गट-ब मुख्य परीक्षा सहायक कक्ष अधिकारी, २२ ऑक्टोबर, २०२३
- ४१) गट-ब मुख्य परीक्षा पोलिस उपनिरीक्षक परीक्षा, २२ ऑक्टोबर, २०२३
- ४२) गट-ब मुख्य परीक्षा, २९ ऑक्टोबर, २०२३
- ४३) दिवाणी न्यायाधीश (कनिष्ठ स्तर) व न्याय दंडाधिकारी पूर्वपरीक्षा, १८ नोव्हेंबर, २०२३

- १) युरोपियन आणि अँग्लो – ब्रिटिश युद्धे
- २) ब्रिटिश प्रशासन – गव्हर्नर जनरल्स आणि व्हाईसरॉयोंची भूमिका
- ३) ब्रिटिश राजवटीतील घटनात्मक सुधारणा, कायदे, आयोग व समित्या
- ४) सामाजिक धार्मिक सुधारणा
- ५) शिक्षण आणि प्रेस
- ६) ब्रिटिश राजवटीचा आर्थिक परिणाम
- ७) राष्ट्रवाद आणि राजकीय संघटनांचा उदय
- ८) क्रांतिकारक संघटना व राष्ट्रवाद
- ९) काँग्रेस पक्ष – संस्थापक, अधिवेशने, ठराव
- १०) स्वातंत्र्य चळवळ – काँग्रेस, स्वदेशी, असहयोग, सविनय कायदेभंग, भारत छोडो
- ११) शेतकरी आंदोलन आणि कृषी सुधारणा
- १२) कामगार चळवळी आणि कामगार संघटना
- १३) मुस्लिम लीग आणि फाळणी
- १४) स्वातंत्र्य आणि संबंधित समस्या
- १५) संयुक्त महाराष्ट्र चळवळ व स्वातंत्र्योत्तर भारत

महाराष्ट्र अराजपत्रित सेवा (गट ब व गट क) पूर्व परीक्षा २०२३

२. महाराष्ट्र अराजपत्रित गट-ब व गट-क सेवा संयुक्त परीक्षा -२०२३						
२.१	महाराष्ट्र अराजपत्रित गट-ब व गट-क सेवा संयुक्त पूर्व परीक्षा -२०२३	(१) सहायक कक्ष अधिकारी (२) राज्य कर निरीक्षक (३) पोलीस उपनिरीक्षक (४) दुय्यम निबंधक, श्रेणी-१/मुद्रांक निरीक्षक (५) कर सहायक (६) दुय्यम निरीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क (७) उद्योग निरीक्षक (८) लिपिक-टंकलेखक (९) तांत्रिक सहायक, विमा संचालनालय (१०) सहायक मोटार वाहन निरीक्षक	वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी	जानेवारी, २०२३	३० एप्रिल, २०२३	जून, २०२३

अभ्यासक्रम

- १) चालू घडामोडी
 - २) नागरिकशास्त्र
 - ३) आधुनिक भारताचा विशेषतः महाराष्ट्राचा इतिहास
 - ४) भूगोल (महाराष्ट्राच्या भूगोलाच्या विशेष अभ्यासासह)
 - ५) अर्थव्यवस्था
 - ६) सामान्य विज्ञान
 - ७) बुद्धिमापन चाचणी व अंकगणित
- १) चालू घडामोडी - जागतिक तसेच भारतातील.
 - २) नागरिकशास्त्र - भारताच्या घटनेचा प्राथमिक अभ्यास, राज्य व्यवस्थापन (प्रशासन), ग्राम व्यवस्थापन (प्रशासन).
 - ३) आधुनिक भारताचा विशेषतः महाराष्ट्राचा इतिहास
 - ४) भूगोल (महाराष्ट्राच्या भूगोलाच्या विशेष अभ्यासासह) -
पृथ्वी, जगातील विभाग, हवामान, अक्षांश-रेखांश, महाराष्ट्रातील जमिनीचे प्रकार, पर्जन्यमान, प्रमुख पिके, शहरे, नद्या, उद्योगधंदे इत्यादी.
 - ५) अर्थव्यवस्था -
भारतीय अर्थव्यवस्था-राष्ट्रीय उत्पन्न, शेती, उद्योग, परकीय व्यापार, बँकिंग, लोकसंख्या, दारिद्र्य व बेरोजगारी, मुद्रा आणि राजकोषीय नीती, शासकीय अर्थव्यवस्था-अर्थसंकल्प, लेखा, लेखापरीक्षण.
 - ६) सामान्य विज्ञान -
भौतिकशास्त्र (फिजिक्स), रसायनशास्त्र (केमिस्ट्री), प्राणिशास्त्र (झूलॉजी), वनस्पतिशास्त्र (बॉटनी), आरोग्यशास्त्र (हायजीन).
 - ७) बुद्धिमापन चाचणी व अंकगणित -
बुद्धिमापन चाचणी - उमेदवार किती लवकर व अचूकपणे विचार करू शकतो हे अजमावण्यासाठी प्रश्न
अंकगणित - बेरीज, वजाबाकी, गुणाकार, भागाकार, दशांश अपूर्णाक व टक्केवारी

महाराष्ट्र अराजपत्रित सेवा परीक्षा (गट ब व गट क)
Maharashtra Non Gazetted Services Examination
(Group B and Group C)

- परीक्षेचे टप्पे- १. संयुक्त पूर्व परीक्षा- १०० गुण
२. स्वतंत्र मुख्य परीक्षा - ४०० गुण (एकूण २ पेपर)
३. शारीरिक चाचणी व मुलाखत - केवळ पोलीस उप-निरीक्षक पदाकरीत शारीरिक चाचणी - १०० गुण व मुलाखत - ४० गुण.
४. सहायक मोटार वाहन निरीक्षक गट- क पदाच्या पूर्व परीक्षेकरीता सदर अभ्यासक्रम लागू. मात्र, स्वतंत्र मुख्य परीक्षा - ३०० गुण.

महाराष्ट्र अराजपत्रित सेवा संयुक्त पूर्व परीक्षा (गट ब व गट क)
Maharashtra Non Gazetted Services Combined Preliminary
Examination (Group B and Group C)

-: परीक्षा योजना :-

प्रश्नपत्रिकेची संख्या - एक

विषय व सांकेतांक	प्रश्नसंख्या	एकूण गुण	दर्जा	माध्यम	परीक्षेचा कालावधी	प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप
सामान्य क्षमता चाचणी (सांकेतांक क्र. १०६१)	१००	१००	पदवी	मराठी व इंग्रजी	एक तास	वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी

नकारात्मक गुणदान -

१) प्रत्येक चुकीच्या उत्तराकरीता २५% किंवा १/४ एवढे गुण एकूण गुणांमधून वजा/ कमी करण्यात येतील.
२) एखाद्या प्रश्नाची एकापेक्षा अधिक उत्तरे दिली असल्यास अथवा ज्या उमेदवाराने उत्तरपत्रिकेत पूर्ण वर्तुळ चिन्हांकित केले नसेल अशा प्रश्नाचे उत्तर चुकीचे समजण्यात येऊन त्या प्रश्नाच्या उत्तराकरीता २५% किंवा १/४ एवढे गुण एकूण गुणांमधून वजा/कमी करण्यात येतील.
३) वरीलप्रमाणे कार्यपध्दतीचा अवलंब करताना एकूण अंतिम गुणांची बेरीज अपूर्णाकात आली तरीही ती अपूर्णाकातच राहिल व पुढील कार्यवाही त्याच्या आधारे करण्यात येईल.
४) एखाद्या प्रश्नाचे उत्तर अनुत्तरित असेल तर, अशा प्रकरणी नकारात्मक गुणांची पध्दत लागू असणार नाही.

-: अभ्यासक्रम :-

अनु. क्रमांक	विषय
	सामान्य क्षमता चाचणी
१)	इतिहास - आधुनिक भारताचा विशेषतः महाराष्ट्राचा इतिहास.
२)	भूगोल - महाराष्ट्राच्या भूगोलाच्या विशेष अभ्यासासह - पृथ्वी, जगातील विभाग, हवामान, अक्षांश-रेखांश, महाराष्ट्रातील जमिनीचे प्रकार, पर्जन्यमान, प्रमुख पिके, शहरे, नद्या, उद्योगधंदे, इत्यादी.
३)	अर्थव्यवस्था - भारतीय अर्थव्यवस्था - राष्ट्रीय उत्पन्न, शेती, उद्योग, परकीय व्यापार, बँकिंग, लोकसंख्या, दारिद्र्य व बेरोजगारी, मुद्रा आणि राजकोषीय नीति, इत्यादी. शासकीय अर्थव्यवस्था - अर्थसंकल्प, लेखा, लेखापरीक्षण, इत्यादी.
४)	चालू घडामोडी - जागतिक तसेच महाराष्ट्रासह भारतातील.
५)	राज्यशास्त्र
६)	सामान्य विज्ञान - भौतिकशास्त्र (Physics), रसायनशास्त्र (Chemistry), प्राणिशास्त्र (Zoology), वनस्पतीशास्त्र (Botany), आरोग्यशास्त्र (Hygiene).
७)	अंकगणित - बेरीज, वजाबाकी, गुणाकार, भागाकार, दशांश, अपूर्णांक व टक्केवारी इत्यादी
८)	वृद्धिमापन चाचणी - उमेदवार किती लवकर व अचूकपणे विचार करू शकतो हे आजमावण्यासाठी प्रश्न

दिनांक - १५ नोव्हेंबर, २०२२

सचिव
महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग

महाराष्ट्र अराजपत्रित सेवा (गट ब व गट क) पूर्व परीक्षा २०२३

Gr B & C Combined Preliminary Examination - 100 Points

१०० महत्वाचे मुद्दे : सामान्य क्षमता चाचणी पेपर

(१) आधुनिक भारताचा विशेषतः महाराष्ट्राचा इतिहास

- १) युरोपियन आणि अँग्लो - ब्रिटिश युद्धे
- २) ब्रिटिश प्रशासन - गव्हर्नर जनरल्स आणि व्हाईसरॉयांची भूमिका
- ३) ब्रिटिश राजवटीतील घटनात्मक सुधारणा, कायदे, आयोग व समित्या
- ४) सामाजिक धार्मिक सुधारणा
- ५) शिक्षण आणि प्रेस
- ६) ब्रिटिश राजवटीचा आर्थिक परिणाम
- ७) राष्ट्रवाद आणि राजकीय संघटनांचा उदय
- ८) क्रांतिकारक संघटना व राष्ट्रवाद
- ९) काँग्रेस पक्ष - संस्थापक, अधिवेशने, ठराव
- १०) स्वातंत्र्य चळवळ - काँग्रेस, स्वदेशी, असहयोग, सविनय कायदेभंग, भारत छोडो
- ११) शेतकरी आंदोलन आणि कृषी सुधारणा
- १२) कामगार चळवळी आणि कामगार संघटना
- १३) मुस्लिम लीग आणि फाळणी
- १४) स्वातंत्र्य आणि संबंधित समस्या
- १५) संयुक्त महाराष्ट्र चळवळ व स्वातंत्र्योत्तर भारत

History of Modern India especially of Maharashtra (15)

- 1) Europeans & Anglo - British Wars
- 2) British Administration - Role of GGs & viceroys
- 3) Constitutional and reform Acts, laws during British Rule
- 4) Socioreligious reforms
- 5) Education & Press
- 6) Economic Impact of British rule
- 7) Rise of nationalism & political organisations
- 8) Militant Nationalism
- 9) Congress Party - Founders, Sessions, Resolutions
- 10) Freedom movement - Congress, Swadeshi, Noncooperation, Civil Disobedience, Quit India
- 11) Farmers agitation and agricultural reforms
- 12) Labour movements & Trade Unions
- 13) Muslim League & partition
- 14) Independence & related issues
- 15) Samyukt Maharashtra Movement

(२) भूगोल (महाराष्ट्राच्या भूगोलाच्या विशेष अभ्यासासह)

- * पृथ्वी, जगातील विभाग, हवामान, अक्षांश-रेखांश, महाराष्ट्रातील जमिनीचे प्रकार, पर्जन्यमान, प्रमुख पिके, शहरे, नद्या, उद्योगधंदे इत्यादी.
- १६) पृथ्वी - सूर्यमाला
- १७) अक्षांश आणि रेखांश - प्रमाण आणि स्थानिक वेळ
- १८) भूकंप आणि ज्वालामुखी, खडक, भौगोलिक वैशिष्ट्ये
- १९) जागतिक विभाग - पर्वत,
- २०) हवामान - वातावरण, वारे आणि महासागर प्रवाह
- २१) पर्जन्यमान
- २२) नद्या - धरणे आणि प्रकल्प
- २३) भौतिक भूगोल - पर्वत, पठार, वाळवंट, किनारपट्टी, बेटे
- २४) वने आणि वनस्पती - पर्यावरण
- २५) महाराष्ट्रातील जमिनीचे प्रकार
- २६) प्रमुख पिके - शेती
- २७) शहरे
- २८) आर्थिक भूगोल - खनिजे आणि ऊर्जा संसाधने, वाहतूक आणि पर्यटन
- २९) उद्योग
- ३०) राजकीय भूगोल - लोकसंख्या, भाषा, जमाती आणि वंश, स्थाने आणि सीमा

Geography with special study of Geography of Maharashtra (15)

- 16) Earth - Solar System
- 17) Latitude and longitude - Standard & Local Time
- 18) Earthquakes & Volcanoes, Rocks, Geographical Features
- 19) World divisions - Mountains,
- 20) Climate - Atmosphere, Winds & Ocean Currents
- 21) Rainfall
- 22) Rivers - dams & projects
- 23) Physical geography - Mountains, Planes, Plateau, Desert, Coastal areas, Islands
- 24) Forestry - Vegetation & Environment
- 25) Soil types in Maharashtra
- 26) Major crops - Agriculture
- 27) Cities
- 28) Economic Geography - Minerals and Energy Resources, Transport & Tourism
- 29) Industries
- 30) Political Geography - Population, Languages, Tribes and Races, Locations & Boundaries

(३) नागरिकशास्त्र

- * भारताच्या राज्यघटनेचा प्राथमिक अभ्यास, राज्य व्यवस्थापन (प्रशासन), ग्राम व्यवस्थापन (प्रशासन)
- ३१) संविधान सभा, स्रोत, समित्या, चिन्हे
- ३२) प्रस्तावना, ठळक आणि मूलभूत वैशिष्ट्ये, कलमे
- ३३) मूलभूत हक्क/एफआर, डीपी, एफडी
- ३४) घटना दुरुस्त्या, आयोग आणि मंडळे

- ३५) केंद्र-राज्य संबंध, राज्य निर्मिती
- ३६) न्यायपालिका
- ३७) राज्य सरकार आणि प्रशासन - कार्यकारी, विधिमंडळ
- ३८) स्थानिक स्वराज्य संस्थांची उत्क्रांती, ७३ वी आणि ७४ वी दुरुस्ती
- ३९) ग्रामपंचायत, तालुका पंचायत, जिल्हा परिषद आणि ग्रामविकास
- ४०) जिल्हा प्रशासन

Civics (10)

- 31) Constituent Assembly, Sources, Committees, Symbols
- 32) Preamble, Salient & Basic features, articles
- 33) FRs, DPs, FDs
- 34) Amendments, Commissions and Boards
- 35) Centre - State relations, New States
- 36) Judiciary & Indian Union
- 37) State Government and Administration - Executive, Legislature
- 38) Evolution of LSG, 73rd & 74th Amendment
- 39) Grampanchayat, Taluka Panchayat, Zilla Parishad & Rural development
- 40) District Administration

(४) अर्थव्यवस्था

- * भारतीय अर्थव्यवस्था-राष्ट्रीय उत्पन्न, शेती, उद्योग, परकीय व्यापार, बँकिंग, लोकसंख्या, दारिद्र्य व बेरोजगारी, मुद्रा आणि राजकोषीय नीती, शासकीय अर्थव्यवस्था-अर्थसंकल्प, लेखा, लेखापरीक्षण
- ४१) राष्ट्रीय उत्पन्न - जीव्हीए, जीडीपी
 - ४२) महागाई - कारणे, परिणाम, नियंत्रण
 - ४३) कृषी - ग्रामीण विकास आणि सहकार क्षेत्र
 - ४४) उद्योग - पायाभूत सुविधा आणि सेवा क्षेत्र
 - ४५) आर्थिक सुधारणा - क्षेत्रीय वाढ, एसडीजी, मॅक्रो इकॉनॉमिक्स
 - ४६) विदेशी व्यापार - आकारमान, दिशा आणि रचना
 - ४७) बँकिंग - चलन पुरवठा, क्रेडिट आणि मॉनिटरी पॉलिसी
 - ४८) लोकसंख्या - लोकसंख्या चक्र, लोकसंख्या धोरण
 - ४९) गरिबी - संकल्पना, गरिबीचे मोजमाप, दारिद्र्य निर्मूलन कार्यक्रम
 - ५०) रोजगार निर्मिती कार्यक्रम
 - ५१) विकास कार्यक्रम - महिला, मुले, ज्येष्ठ नागरिक यांच्या संदर्भात
 - ५२) आर्थिक आणि वित्तीय धोरणे - कर महसूल
 - ५३) अर्थसंकल्प
 - ५४) सार्वजनिक खर्च
 - ५५) लेखा आणि लेखापरीक्षण

Economy - Indian Economy & Government Economy (15)

- 41) National Income - GDP, GVA,
- 42) Inflation - causes, effects, control, measures
- 43) Agriculture - Rural Development & Co-operative sector
- 44) Industry - Infrastructure and Services Sector

- 45) Economic reforms - Sectoral growth, MDG, SDG, Macro Economics
- 46) Foreign Trade - Volume, direction & structure
- 47) Banking - Credit and Monetary policies
- 48) Population - Demographic cycle, Population Policies
- 49) Poverty - Concepts, Measurement and estimates of poverty, Alleviation programs
- 50) Employment Generation programs -
- 51) Development Programs - with respect to women, children, senior citizens
- 52) Monetary and Fiscal Policies - Taxes
- 53) Budget
- 54) Public Expenditure
- 55) Accounts & Audit

(५) सामान्य विज्ञान

* भौतिकशास्त्र (फिजिक्स), रसायनशास्त्र (केमिस्ट्री), प्राणिशास्त्र (झूलॉजी), वनस्पतिशास्त्र (बॉटनी), आरोग्यशास्त्र (हायजीन)

* भौतिकशास्त्र (फिजिक्स)

- ५६) गतीशास्त्र, उष्णता, लहरी - प्रकाश, ध्वनी, विद्युतचुंबकीय लहरी
- ५७) विद्युतशास्त्र, चुंबकत्व
- ५८) अणुविज्ञान, खगोलशास्त्र आणि अंतराळ विज्ञान

* रसायनशास्त्र (केमिस्ट्री)

- ५९) आवर्त सारणी - धातू आणि अधातू
- ६०) रासायनिक अभिक्रिया - आम्ल, क्षार, संयुगे
- ६१) सेंद्रिय रसायनशास्त्र - हायड्रोजेकार्बन्स, कीटकनाशके, इंधन, वायू, खते

* प्राणिशास्त्र (झूलॉजी)

- ६२) पेशीविज्ञान व चयापचयन
- ६३) प्राण्यांचे वर्गीकरण आणि उदाहरणे, प्राणी शरीरविज्ञान
- ६४) उपयुक्त आणि हानीकारक प्राणी - पशुपालन, दुग्धव्यवसाय, कुक्कुटपालन

* वनस्पतिशास्त्र (बॉटनी)

- ६५) वनस्पतींचे वर्गीकरण आणि उदाहरणे
- ६६) कृषीविज्ञान व वनशास्त्र
- ६७) उपयुक्त आणि हानिकारक वनस्पती - फलोत्पादन आणि फुलशेती

* आरोग्यशास्त्र (हायजीन)

- ६८) मानवी शरीर प्रणाली - चेतासंस्था, रक्ताभिसरण, पचन व उत्सर्जन संस्था, स्नायू व अस्थि,
- ६९) आरोग्य आणि रोग - रोगप्रसार व कारक घटक, रोगनिदान, उपचार आणि कार्यक्रम
- ७०) अन्न आणि पोषण - मॅक्रो व सूक्ष्म पोषण द्रव्ये, जीवनसत्त्वे

General Science (15)

- 56) Dynamics, Heat, Waves - Light, Sound, EM spectrum
- 57) Electricity, Magnetism,
- 58) Nuclear science, Astronomy & Space science
- 59) Periodic Table - metals & nonmetals
- 60) Chemical reactions - acids, bases, compounds

- 61) Organic chemistry - hydrocarbons, insecticides, Fuels, Gases, Fertilisers
- 62) Classification of animals and examples
- 63) Anatomy and Physiology wrt animal body
- 64) Useful and Harmful animals -Animal Husbandry, Dairy, Poultry
- 65) Classification of plants and examples
- 66) Anatomy and Physiology wrt plants
- 67) Useful and Harmful plants - Horticulture and floriculture
- 68) Human body system - CNS, CVS, GIT, Musculoskeletal, endocrine, Excretory
- 69) Health & Diseases - vectors, agents, diagnosis , treatmet & programs
- 70) Food and Nutrition -Macro, micro, minerals, vitamins

(६) चालू घडामोडी (१५)

* चालू घडामोडी – जागतिक तसेच भारतातील

* राजकीय घटना

- ७१) जागतिक संघटना, आंतरराष्ट्रीय संबंध, मानवी हक्क विषयक घटना, संरक्षणविषयक घटना
- ७२) राष्ट्रीय राजकीय घटना – निवडणुका, प्रशासन, न्यायालयीन निकाल, आयोग, कायदे व घटनादुरुस्त्या, आंदोलने

* आर्थिक व वित्तीय घटना

- ७३) जागतिक स्तरावरील आर्थिक घडामोडी, विदेशी व्यापार, उद्योग, र पायाभूत क्षेत्रातील घटना
- ७४) अर्थसंकल्प व सार्वजनिक वित्त, बँकिंग व वित्त, कृषी व ग्रामीण विकास, दारिद्र्य व बेकारी

* वैज्ञानिक घटना

- ७५) ऊर्जा तंत्रज्ञान व आण्विक प्रकल्प, आयसीटी, अवकाशविज्ञान
- ७६) वैज्ञानिक संस्था व संशोधक, जैवतंत्रज्ञान, रोगविज्ञान

* सामाजिक व शैक्षणिक घटना

- ७७) सामाजिक सुरक्षेचे उपक्रम व पुढाकार, सर्वसमावेशकता
- ७८) शैक्षणिक व आरोग्य क्षेत्रातील घटना, रोजगार निर्मिती व कौशल्य विकास

- ७९) भौगोलिक व पर्यावरणविषयक घटना – प्रकाशझोतातील स्थळे, राजकीय भूगोल, पर्यावरण परिषदा, संवर्धन, कायदे, आपत्तीव्यवस्थापन

- ८०) नेमणुका, नियुक्ती व प्रकाशझोतातील व्यक्ती

- ८१) पारितोषिक, पुरस्कार व बहुमान

- ८२) क्रीडाविषयक घटना – क्रीडा स्पर्धा, खेळाडूंची कामगिरी, पुरस्कार व सन्मान, प्रकाशझोतातील खेळाडू व प्रशिक्षक

- ८३) सांस्कृतिक व पर्यटन घटना – संगीत व नृत्य, चित्रपट, यात्रा, संस्था व स्मारके

- ८४) साहित्यिक घटना – प्रकाशझोतातील पुस्तके व लेखक, मराठी साहित्य संमेलन व इतर उपक्रम

- ८५) सामान्यज्ञान – महत्त्वाचे दिवस व वर्ष, सर्वप्रथम, सर्वात मोठे/छोटे, ऐतिहासिक घटनाक्रम

Current Affairs (15)

* Political events

- 71) World Organization, International Relations, Human Rights Events, Defense Events
- 72) National Political Events - Elections, Administration, Judicial Results, Commissions, Laws and Amendments, Agitations

* Economic and financial events

- 73) Global economic developments, foreign trade, industry and infrastructure developments
- 74) Budget & Public Finance, Banking & Finance, Agriculture & Rural Development, Poverty & Unemployment

* Current events wrt Science & Technology

- 75) Energy Technology and Nuclear Projects, ICT, Space Science
- 76) Scientific institutes and researchers, biotechnology, pathology

* Social and educational events

- 77) Social security initiatives and inclusiveness
- 78) Events in education and health sector, job creation and skill development
- 79) Geographical and Environmental Events - Lights, Political Geography, Environmental Councils, Conservation, Laws, Disaster Management
- 80) Appointment, appointment and person in the spotlight
- 81) Prizes, awards and honors
- 82) Sports Events - Sports Competitions, Athletes Performance, Awards & Honors, Light Players & Coaches
- 83) Cultural and Tourism Events - music and dance, movies, travel, institutions and monuments
- 84) Literary Events - Books and Writers in Prakashjota, Marathi Sahitya Sammelan and other activities
- 85) General Knowledge - Important days and years, first of all, the biggest / smallest, historical events

(७) बुद्धिमापन चाचणी व अंकगणित

- * बुद्धिमापन चाचणी – उमेदवार किती लवकर व अचूकपणे विचार करू शकतो हे अजमावण्यासाठी अंकगणित – बेरीज, वजाबाकी, गुणाकार, भागाकार, दशांश अपूर्णांक व टक्केवारी

बुद्धिमापन चाचणी –

- ८६) संख्या आणि वर्णमालिका
- ८७) सांकेतिक भाषा, साम्य, तुलना, वर्गीकरण
- ८८) मशीन इनपुट आणि चिन्हे, गणितीय तर्क, परिच्छेदांवरून निष्कर्ष काढणे
- ८९) विधाने आणि युक्तिवाद, विधाने आणि गृहितके, विधाने आणि निष्कर्ष
- ९०) बैठक व मांडणी व्यवस्था
- ९१) नातेसंबंध
- ९२) आकृत्यांवरील प्रश्न, घनावरील प्रश्न

अंकगणित –

- ९३) संख्याप्रणाली – लसावि, मसावि, वर्गमूळ आणि घनमूळ
- ९४) बेरीज, वजाबाकी, गुणाकार, भागाकार, दशांश अपूर्णांक

- ९५) टक्केवारी, भागीदारी, सरासरी, संभाव्यता
९६) गुणोत्तर आणि प्रमाण, मिश्रण, साखळी नियम
९७) वेळ आणि अंतर, रेल्वे, बोट आणि जलप्रवाह, काळ आणि काम
९८) नफा आणि तोटा, विक्री आणि खरेदी, साधे आणि चक्रवाढ व्याज
९९) भूमिती - क्षेत्रफळ, घनफळ आणि परिमिती
१००) घड्याळ, कॅलेंडर, वय, दिशानिर्देश, वेन आकृत्यांवरील समस्या

Mental Ability test and Arithmetic (15)

General Mental Ability (7)

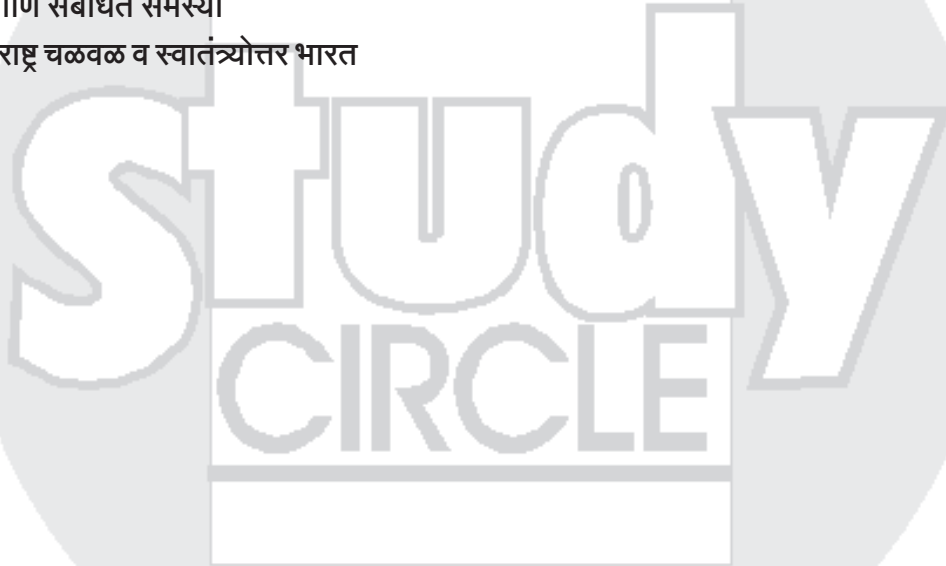
- 86) Sequence and series
87) Coding-decoding, Analogy, Comparisons, Classifications
88) Machine input & Symbols
89) Syllogism, Judgements, Drawing inference, Statements - Arguments and Conclusion
90) Sitting arrangement
91) Blood relations, Ranking Test, Comparison
92) **Qs on figures**
i. Construction of squares and triangles
ii. Series
iii. Completion of incomplete pattern
iv. Analogy, Group of Identical Figures
v. Classification, Odd figures or Odd man out
vi. Mirror-image, Water-image
vii. Paper folding, Paper cutting, Dot situation
viii. Spotting out the embedded figures
ix. Cubes and dice
x. Figure matrix

Arithmetics (8)

- 93) **Number system** - HCF and LCM, Square roots and cube roots, Surd and indices
94) **Addition**, Substarction, Multiplication, Division and Simplification, Decimal Fractions
95) **Percentage**, Partnership & investment, **Average**, Probability, Permutation Combination
96) **Ratio and Proportion**, Mixtures & Alligation, Chain Rule
97) **Time and Distance**, Trains, Boat and Stream, **Time and Work**, Pipe & Cistern
98) **Profit and Losses**, Sale & purchase, Discount, **Simple and Compound Interest**
99) **Mensuration & Geometry** - Areas, Volume and Surface Areas
100) **Problems on Clock, Calendars, Ages, Directions, Locations and Positions, Venn diagrams**

(१) आधुनिक भारताचा विशेषतः महाराष्ट्राचा इतिहास

- १) युरोपियन आणि अँग्लो – ब्रिटिश युद्धे
- २) ब्रिटिश प्रशासन – गव्हर्नर जनरल्स आणि व्हाईसरॉयांची भूमिका
- ३) ब्रिटिश राजवटीतील घटनात्मक सुधारणा, कायदे, आयोग व समित्या
- ४) सामाजिक धार्मिक सुधारणा
- ५) शिक्षण आणि प्रेस
- ६) ब्रिटिश राजवटीचा आर्थिक परिणाम
- ७) राष्ट्रवाद आणि राजकीय संघटनांचा उदय
- ८) क्रांतिकारक संघटना व राष्ट्रवाद
- ९) काँग्रेस पक्ष – संस्थापक, अधिवेशने, ठराव
- १०) स्वातंत्र्य चळवळ – काँग्रेस, स्वदेशी, असहयोग, सविनय कायदेभंग, भारत छोडो
- ११) शेतकरी आंदोलन आणि कृषी सुधारणा
- १२) कामगार चळवळी आणि कामगार संघटना
- १३) मुस्लिम लीग आणि फाळणी
- १४) स्वातंत्र्य आणि संबंधित समस्या
- १५) संयुक्त महाराष्ट्र चळवळ व स्वातंत्र्योत्तर भारत

- ५) १८५७ चा उठाव दडपण्यासाठी महाराष्ट्रातील कोणत्या राज्यकर्त्यांनी इंग्रजांना मदत केली होती ?
a) पठचा राजा भगवंतराय निळकंठ
b) श्रीमंत मालोजीराव सावंत
c) नानासाहेब पेशवे
d) नागपूरची बांकाबाई भोसले

पर्यायी उत्तरे :

- १) (a) फक्त (b)
२) (a), (b) आणि फक्त (c)
३) (b), (c) आणि फक्त (d)
४) फक्त (d)
- 5) Which ruler of Maharashtra helped the Britishers to crush the 1857 Rebellion ?
a) Raja of Peth Bhagvantrao Nilkanth
b) Srimant Malojirao Sawant
c) Nanasaheb Peshwa
d) Bankabai Bhosale of Nagpur

Answer options :

- 1) Only (a) and (b)
2) Only (a), (b) and (c)
3) Only (b), (c) and (d)
4) Only (d)

- ६) १८५७ च्या उठावाचे नेतृत्व भिल्लांच्या कोणत्या नेत्यांनी केले होते ?
a) काजीसिंग
b) भीमा
c) मोवाशिया नाईक
d) नागोजी नाईक

पर्यायी उत्तरे :

- १) (a) फक्त (b)
२) (b) आणि (c) फक्त
३) (a), (b) आणि फक्त (c)
४) (b),(c) आणि (d) फक्त
- 6) Which Bhil leader led the 1857 Revolt ?
a) Kazising
b) Bhima
c) Mewasia Naik
d) Nagoji Naik

Answer options :

- 1) Only (a) and (b)
2) Only (b) and (c)
3) Only (a), (b) and
c) (4) Only (b), (c) and (d)

- ७) खानदेशातील भिल्लांनी ब्रिटिश राजवटीस विरोध केला होता कारण
i) उत्तर भारतातील उठावाच्या घटनांपासून सातपुडा विभागातील भिल्लांना प्रेरणा मिळाली.
ii) १८५७ च्या उठावाचा कायदा घेऊन भागोजी नाईक व काजीसिंग नाईक उठावात सामील झाले.
iii) काजीसिंग व त्यांच्या सहकाऱ्यांनी सरकारी खजिना व पोस्ट जाळले.

पर्यायी उत्तरे :

- १) i व ii
२) ii व iii
३) i व iii
४) वरीलपैकी सर्व
- 7) Bhills in Khandesh protested against British rule because
i) The Bhills of the Satpura division got inspiration from the event of the uprising in North India.
ii) Taking advantage of the revolt of 1857 Bhagoji Naik and Kazising Naik joined the revolt.
iii) Kazising and his associates burnt government treasuries and post offices.

Answer options :

- 1) i and ii
2) ii and iii
3) i and iii
4) All of the above

- ८) नाना फडणविसांनी इंग्रजांच्या विरुद्ध खालील कोणत्या सत्ताधीशांचा 'आखिल भारतीय राज्यसंघ' निर्माण केला होता ?
अ) मराठा सरकार (पेशवे), हैद्राबादचा निजाम
ब) म्हैसूरचा हैदरअली, नागपूरकर भोसले
क) अर्काटचा नबाब, चंद्रनागरचा नबाब
ड) पंजाबचा महानसिंग, त्रावणकोरचा मार्तंड वर्मा

पर्यायी उत्तरे :

- १) अ आणि ब फक्त
२) ब आणि क फक्त
३) क आणि ड फक्त
४) अ, ब आणि क फक्त

- 8) Nana Phadnavis created the 'All India State Union' of the following ruler's against the British.
- Maratha Sarkar (Peshwa), Nizam of Hyderabad
 - Hyder Ali of Mysore, Nagpurkar Bhosale
 - Nawab of Arcot, Nawab of Chandrannagar
 - Mahan Singh of Punjab, Martand Verma of Travancore

Answer options :

- 1) a and b only 2) b and c only 3) c and d only 4) a, b and c only

- ९) हैद्राबाद संस्थानाशी संबंधित पुढील विधानांपैकी कोणती विधाने सत्य आहेत ?
- हैद्राबादची स्थापना निझाम-उल्-मुल्क असफ जहा यांनी केली.
 - या संस्थानाची स्वतःची रेल्वे, सैन्य. टपालसेवा आणि हवाई यंत्रणा होती.
 - हैद्राबाद संस्थानाच्या भारतातील विलीनीकरणाशी 'ऑपरेशन पोलो' संबंधित आहे.
 - हैद्राबाद संस्थान विलीन करण्यासाठी जी सशस्त्र मोहीम हाती घेण्यात आली तिला 'ऑपरेशन विजय' म्हणण्यात आले.

पर्यायी उत्तरे :

- १) अ, ब, क, ड २) अ, ब, क ३) क, ड ४) अ, क

- 9) Which of the following statements about Hyderabad State are true ?

- It was established by Nizam-ul-Mulk Asaf Jah.
- It had its own railway, army, postal system and airline network.
- 'Operation Polo' is related with annexation of Hyderabad State into India.
- Operation Vijay' was the name of armed action to annex Hyderabad State.

Answer options :

- 1) a,b,c,d 2) a,b,c 3) c,d 4) a,c

- १०) सम्राट अकबराच्या नवरत्न दरबारात खालीलपैकी कोणते विद्वान समाविष्ट होते ?

- हसन निजामी, अबुल हसन, सिराज अफीक
- अब्दुल रहीन खान खाना, अबुल फजल, शेख फैजी
- तानसेन, राजा तोडरमल, राजा बिरबल
- राजा मानसिंह, मुल्ला-दोन-प्याजा, हकीम हुमाम

पर्यायी उत्तरे :

- १) अ आणि ब फक्त २) ब आणि क फक्त ३) ब, क आणि ड फक्त ४) अ, क आणि ड फक्त

- १०) Which of the following scholars were present in the Emperor Akbar's Navratna Court ?

- Hasan Nizami, Abul Hasan, Siraj Afiq
- Abdul Rahim Khan Khana, Abul Fazal, Sheikh-Faizi
- Tansen, Raja Todarmal, Raja Birbal
- Raja Man Singh, Mulla-do-Pyaza, Hakim Humam

Answer options :

- 1) a and b only 2) b and c only 3) b, c and d only 4) a, c and d only

- ११) खालील विधाने कोणासंदर्भात आहेत ?

- धर्माची राजकारणापासून फारकत घेतली.
- सती जाणान्या शूर स्त्रियांच्याबाबत अलिप्ततेचे धोरण स्वीकारले.
- बालविवाह थांबविणे व विधवा विवाहाला उत्तेजन दिले.
- सामाजिक कायद्याबाबत अंतिम निर्णय आपला असल्याचा दावा केला.

पर्यायी उत्तरे :

- १) बाबर २) हुमायून ३) अकबर ४) औरंगजेब

11) About whom the following statements are related ?

- Religion was separated from politics.
- Adopted a policy of seclusion towards brave women who followed Sati.
- To stop child marriage and widow marriage was encouraged.
- Claimed that the final decision regarding the social law will be his.

Answer Options :

- 1) Babur 2) Humayun 3) Akbar 4) Aurangzeb

१२) छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या अष्टप्रधान मंडळातील पदे व त्यांच्या कार्याच्या योग्य जोड्या जुळवा.

पद

कार्य

अ) अमात्य	i) राजपत्राबाबतचे कार्य
ब) सचिव	ii) परराष्ट्र व्यवहार पाहणे
क) मंत्री	iii) राज्याचा जमाखर्च पाहणे
ड) सुमंत	iv) राजनैतिक जबाबदारी पार पाडणे

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
१)	iv	ii	iii	i
२)	iii	i	iv	ii
३)	ii	iii	i	iv
४)	iii	iv	ii	i

12) Match the correct pairs of posts and their works in 'Ashtapradhan Mandal' of Chhatrapati Shivaji Maharaj.

Post

Work

a) Amatyā	i) Work of Rajpatra
b) Sachiv	ii) To deal with Foreign Affairs
c) Mantri	iii) To deal with State Expenditure
d) Surmant	iv) To deal with responsibility of Political Affairs

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
1)	iv	ii	iii	i
2)	iii	i	iv	ii
3)	ii	iii	i	iv
4)	iii	iv	ii	i

२) ब्रिटिश प्रशासन - गव्हर्नर जनरल्स आणि व्हाईसरॉयांची भूमिका

१) वॉरन हेस्टिंग्जच्या कारकिर्दीत (१७७२ ते ८५) पुढीलपैकी कोणती गाजलेली प्रकरणे घडली होती ?

अ) रोहीलखंड प्रकरण	ब) नंदकुमारची फाशी
क) चेतसिंग प्रकरण	ड) अवधच्या बेगमचे प्रकरण

पर्यायी उत्तरे :

- १) अ आणि ब फक्त २) ब आणि क फक्त ३) ब, क, आणि ड फक्त ४) वरील सर्व बरोबर

- 1) Which of the following famous cases occurred during the reign of Warren Hastings (1772 to 85)?
a) Rohilkhand case
b) Execution of Nandkumar
c) Chetsingh case
d) The Awadh Begum's case
- Answer options :**
1) a and b only
2) b and c only
3) b, c and d only
4) All of the above are correct
- 2) मुंबईचा पहिला शासक म्हणून इंग्रजांनी कोणाची नेमणूक केली होती ?
१) जॉन फ्रान्सिस २) जॉर्ज ऑक्सॅडेन ३) अल्बर्ट ज्युनियर ४) अँड्र्यू गिल्बर्ट
- 2) Who was appointed as the first ruler of Mumbai by the Britishers?
1) John Francis 2) George Oxenden 3) Albert Junior 4) Andrew Gilbert
- 3) जून, १८१८ नंतर 'डेक्कन कमिशनर' विभागात कोणकोणत्या जिल्हांचा समावेश होता ?
१) पुणे-नगर-खानदेश २) नाशिक-सातारा
३) सोलापूर-सांगली-अहमदनगर ४) रत्नागिरी-रायगड
योग्य पर्याय निवडा.
१) (a) आणि (b) बरोबर आहेत २) (b) आणि (c) बरोबर आहेत
३) (a),(b) आणि (c) बरोबर आहेत ४) सर्व बरोबर आहेत
- 3) After June, 1818, which district were included in 'Deccan-Commrissioner' area ?
a) Pune Nagar - Khandesh b) Nashik -Satara
c) Solapur - Sangli- Ahmednagar d) Ratnagiri -Raigad
Select the correct option :
1) (a) and (b) are correct 2) (b) and (c) are correct
3) (a), (b) and (c) are correct 4) All are correct
- ४) भारताच्या गव्हर्नर जनरल पदावर लॉर्ड डलहौसी असताना पुढीलपैकी कोणत्या गोष्टीची स्थापना झाली नाही ?
१) सार्वजनिक बांधकाम विभाग २) पहिली तीन विद्यापीठे
३) भारतातील पहिली रेल्वेलाइन ४) आधुनिक पोस्टाची पद्धत
- 4) Which of the following was not established when Lord Dalhousie was the Governor General of India?
1) Department of Public Works 2) First Three Universities
3) India's first Railway Line 4) Modern Postal System
- ५) १८१६ या वर्षी आलेल्या प्लेग साथीच्या वेळी मुंबईचे प्लेग आयुक्त म्हणून कोणाची नेमणूक करण्यात आली होती ?
१) लॉर्ड डलहौसी २) डब्ल्यू. सी. रँड ३) ए. ओ. ह्यूम ४) जेम्स बर्कले
- 5) Who was appointed as the Plague Commissioner of Mumbai during the Plague of 1896?
1) Lord Dalhousie 2) W. C. Rand 3) A. O. Hume 4) James Barkley
- ६) गव्हर्नर रिचर्ड टेंपलने कोणत्या भारतीय नेत्याचा उल्लेख 'द मोस्ट डेंजरस मॅन' असा केला होता ?
१) महात्मा गांधी २) लोकमान्य टिळक ३) न्यायमूर्ती म. गो. रानडे ४) सुभाषचंद्र बोस
- 6) Which Indian leader was referred to by Governor Richard Tempel as 'The Most Dangerous Men'?
1) Mahatma Gandhi 2) Lokmanya Tilak
3) Justice M. G. Ranade 4) Subhash Chandra Bose

- ७) “ब्रह्मो समाज हिंदूवाद सोडण्यास नाखूष आहे, परंतु उदारमतवाद आणि पाश्चात्य प्रभावाला प्रतिसाद देण्यास तयार आहे.” असे कोणाचे म्हणणे आहे.
- १) श्रीमती कोलेट
३) मुनियार विल्यम
- २) आत्मीय सभा
४) रामसे मॅकडोनाल्ड
- ७) “The Brahmo Samaj was unwilling to desert Hinduism, but was willing to become liberal and respond to the impact of Western faith.” Whose words are these ?
- 1) Miss Colet
3) Munier Williams
- 2) Atmiya Sabha
4) Ramsay MacDonald

३) ब्रिटिश राजवटीतील घटनात्मक सुधारणा, कायदे, आयोग व समित्या

- १) विशिष्ट स्थावर मालमत्तेचा ताबा मिळविण्याचा हक्क असलेली व्यक्ती ती खालील रीतीने परत मिळवू शकते:
- १) विशिष्ट मदत कायदा १९६३
३) भारतीय करार कायदा १८७२
- २) नागरी प्रक्रिया संहिता १९०८
४) मालमत्ता हस्तांतरण कायदा १८८२
- 1) A person entitled to the possession of specific immovable property may recover it in the manner provided by :
- 1) Specific Relief Act 1963
3) The Indian Contract Act 1872
- 2) Code of Civil Procedure 1908
4) Transfer of Property Act 1882
- २) मुंबई व मद्रास येथे प्रांतिक कायदेमंडळाची निर्मिती कोणत्या कायद्यान्वये झाली होती ?
- १) रेग्युलेटिंग ॲक्ट
३) भारत सरकारचा कायदा (१८५८)
- २) १८३३ चा कायदा
४) १८६१ चा कायदा
- 2) Which Act created the Bombay and Madras Provincial Legislatures ?
- 1) Regulating Act
3) Government of India Act (1858)
- 2) Act of 1833
4) Act of 1861
- ३) इ.स. १९१९ मध्ये ब्रिटिश सरकारने घटनात्मक सुधारणा दिल्या कारण
- अ) क्रांतिकारकांच्या चळवळीमधून भारतीयांच्यात असंतोष वाढला
ब) काँग्रेस व मुस्लीम लीग यांच्यातील युती
क) जहाल व मवाळ यांच्यातील युती
ड) पहिल्या महायुद्धाने निर्माण केलेली राजकीय परिस्थिती
- पर्यायी उत्तरे :**
- १) अ आणि ब फक्त
३) ब आणि क फक्त
- २) ब आणि क फक्त
४) वरील सर्व
- 3) In 1919 the British Government started the Constitutional Reforms because
- a) Increased dissatisfaction among Indians due to the revolutionary movement
b) Alliance between Congress and Muslim League
c) Alliance between Extremist and Moderates
d) The political situation created by the First World War.

Answer Options :

- 1) a and only
3) b, c and d only
- 2) b and c only
4) All of the above are correct

- ४) १७ ऑगस्ट १९३२ रोजी दलितांना स्वतंत्र मतदार संघ देणारा 'जातीय निवाडा' कोणत्या ब्रिटिश पंतप्रधानाने जाहीर केला ?
१) क्लेमेंट अटली
२) बेंजामिन डिझरायली
३) विंस्टन चर्चिल
४) रॅम्से मॅकडोनाल्ड
- 4) On 17 August 1932, which British Prime Minister announced the 'Communal Award' to give separate electorates to Dalit ?
1) Clement Attlee
2) Benjamin Disraeli
3) Winston Churchill
4) Ramsay MacDonald
- ५) कारखाना कायदा १९४८ रोजी स्वतंत्र भारताच्या संविधान सभेने मंजूर केला.
१) २६ जानेवारी १९४८ २) २४ ऑक्टोबर १९४८ ३) २२ एप्रिल १९४९ ४) २८ ऑगस्ट १९४८
- 5) The Factories Act 1948 was passed by the Constituent Assembly of independent India on
1) 26 January 1948 2) 24 October 1948 3) 22 April 1949 4) 28 August 1948
- ६) कारखाना कायदा १९४८ रोजी लागू झाला.
१) १ एप्रिल १९४९ २) २४ ऑक्टोबर १९४८ ३) २२ एप्रिल १९४९ ४) २८ ऑगस्ट १९४८
- 6) The Factories Act 1948 came into force on
1) 1 April 1949 2) 24 October 1948 3) 22 April 1949 4) 28 August 1948
- ७) भारतीय संसदेने कोणत्या वर्षी प्रतिबंधक स्थानबद्धतेचा कायदा (The Preventive Detention Act) पारित केला ?
१) सन १९४९ २) सन १९५० ३) सन १९४७ ४) सन १९६०
- 7) In which year the Indian Parliament passed the Preventive Placement Act (Dahash Zirshinshpirinsh Ushinshpinlep Ali)?
1) Year 1949 2) Year 1950 3) Year 1947 4) Year 1960
- ८) महाराष्ट्र नागरी सेवा (वर्तनूक) नियम १९७९ कधी पासून अंमलात आले ?
१) १५ ऑगस्ट १९८१ २) १२ जुलै १९७९ ३) १२ जुलै १९८१ ४) १५ जुलै १९७९
- 8) When did the Maharashtra Civil Services (Conduct) Rules, 1979 come into force?
1) 15 August 1981 2) 12 July 1979 3) 12 July 1981 4) 15 July 1979
- ९) क्रिमिनल प्रोसिजर कोड, १९७३ मध्ये प्रकरण VIIA कोणत्या दुरुस्तीद्वारे समाविष्ट करण्यात आले ?
१) १९८८ २) १९९३ ३) २००५ ४) २००९
- 9) By which amendment was Chapter VIIA inserted into the Code of Criminal Procedure, 1973?
1) 1988 2) 1993 3) 2005 4) 2009
- १०) फौजदारी प्रक्रिया संहिता, १९७३ मध्ये कलम ५४A कोणत्या दुरुस्तीद्वारे समाविष्ट करण्यात आले ?
१) २००५ २) २००९ ३) २०१७ ४) २०१९
- 10) By which amendment was Section 54A inserted into the Code of Criminal Procedure, 1973?
1) 2005 2) 2009 3) 2017 4) 2019

- ११) दुरुस्तीपूर्वी - मर्यादा कायदा जम्मू आणि काश्मीर राज्य वगळता संपूर्ण भारतामध्ये विस्तारित आहे. वर्षात 'जम्मू आणि काश्मीर राज्य वगळता' हा शब्द वगळण्यात आला आहे:
- १) २०१७ २) २०१८ ३) २०१९ ४) २०२०
- 11) Before amendment - Limitation Act extends to the whole of India except the State of Jammu and Kashmir. The word 'except the State of Jammu and Kashmir' is omitted in the year :
- 1) 2017 2) 2018 3) 2019 4) 2020

४) सामाजिक धार्मिक सुधारणा

- १) समाजसुधारकांनी केलेल्या कार्याविषयीच्या जोड्या लावा.
- a) गोपाळ हरी देशमुख i) 'भवार्थ सिंधू' ग्रंथाचे लेखन केले
b) विष्णुबुवा ब्रह्मचारी ii) 'लक्ष्मीविज्ञान' ग्रंथाचे लेखन केले
c) बेहरामजी मलबारी iii) 'पुनर्विवाह उत्तेजक मंडळी सभेची' स्थापना
d) विष्णूशास्त्री पंडित iv) 'सेवासदन' संस्थेची स्थापना
- पर्यायी उत्तरे :**
	(a)	(b)	(c)	(d)
१)	iv	i	ii	iii
२)	iii	iv	i	ii
३)	ii	i	iv	iii
४)	iii	i	ii	iv
- 1) Match the following pairs regarding works of social reformers.
- a) Gopal Hari Deshmukh i) Wrote the book 'Bhavartha Sindhu'
b) Vishnubuwa Bramhachari ii) Wrote the book 'Laxmi-Dnyan'
c) Behramiji Malbari iii) Establishment of 'Re-marriage Encouragement Mandali Sabha'
d) Vishnu Shastri Pandit iv) Establishment of the 'Seva-Sadan' Institute

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
1)	iv	i	ii	iii
2)	iii	iv	i	ii
3)	ii	i	iv	iii
4)	iii	i	ii	iv
- २) जोड्या जुळवा.
- अ) महादेव गोविंद रानडे I) स्वयंवर लग्न पद्धतीचा आग्रह
ब) गोपाळ गणेश आगरकर II) शिवाजी शिक्षण संस्थेची स्थापना
क) राजर्षी शाहू छत्रपती III) विधवा विवाहोत्तेजक मंडळाची स्थापना
ड) डॉ. पंजाबराव देशमुख IV) श्री शिवाजी वैदिक स्कूलची स्थापना

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
१)	II	IV	I	III
२)	IV	II	III	I
३)	III	I	IV	II
४)	II	III	IV	I

2) Match the pairs.

A) Mahadev Govind Ranade	I) Insistence on Swayamvar marriage system
B) Establishment of Gopal Ganesh Agarkar	II) Shivaji Education Institute
C) Establishment of Rajarshi Shahu Chhatrapati	III) Widow Marriage Promotion Board
D) Dr. Panjabrao Deshmukh	IV) Establishment of Shri Shivaji Vedic School

Answer options :

	A	B	C	D
1)	II	IV	I	III
2)	IV	II	III	I
3)	III	I	IV	II
4)	II	III	IV	I

३) खालील विवरणावरून समाजसुधारक ओळखा.

- 'अरुणोदय' या आत्मचरित्राचे लेखन केले.
- परमहंस सभेचे सक्रिय सदस्य बनले.
- 'बायबल ट्रस्ट सोसायटी' चे संपादक होते.
- इंग्रजी-मराठी या शब्दकोशाचे लेखन केले.

पर्यायी उत्तरे :

१) बेहरामजी मलबारी	२) विष्णूबुवा ब्रम्हचारी
३) बाबा पदमजी	४) दादोबा पांडुरंग तर्खडकर

3) Identify the social reformer from the following description.

- Wrote an autobiography 'Arunodaya'
- Became an active member of Paramahans Sabha
- Was the editor of 'Bible Trust Society'
- Wrote English-Marathi dictionary

Answer Options :

1) Behramaji Malbari	2) Vishnubuwa Brahmachari
3) Baba Padamji	4) Dadoba Pandurang Tarkhadkar

४) राजर्षी शाहू महाराजांच्या सहकार्याने गंगाराम कांबळे यांनी कोल्हापूर मध्ये सुरु केलेल्या हॉटेलचे नाव काय होते ?

१) सत्यशोधक हॉटेल	२) सत्यसुधारक हॉटेल
३) सत्यार्थ हॉटेल	४) सत्यम हॉटेल

4) What was the name of the hotel started by Gangaram Kamble in Kolhapur with the co-operation of Rajarshi Shahu Maharaj?

1) Satyashodhak Hotel	2) Satyasudharak Hotel
3) Satyarth Hotel	4) Satyamey Hotel

8) According to Setu Madhavrao Pagadi, who of the following saint renamed himself as 'Shaha Ramjan' and got converted to Islam by a Sufi Saint Nizamuddin. It is a mystery of cultural history of Maharashtra.

- 1) Gorakhnath 2) Gahininath 3) Jalandharnath 4) Kanifnath

9) स्वामी दयानंद सरस्वती यांच्या मृत्युनंतर 'आर्य समाजाचे' कार्य पुढीलपैकी कोणत्या व्यक्तींनी चालू ठेवले होते ?
a) लाला हंसराज b) पंडीत गुरुदत्त c) लाला लजपतराय d) स्वामी श्रद्धानंद

पर्यायी उत्तरे :

- १) (a) आणि (b) फक्त २) (a), (b) आणि (c) फक्त
३) (a), (c) आणि (d) फक्त ४) वरील सर्व बरोबर

9) Who among the following continued the work of 'Arya Samaj' after the death of Swami Dayanand Saraswati ?

- a) Lala Hansraj b) Pandit Gurudatt c) Lala Lajapatrai d) Swami Shradhanand

Answer options:

- 1) Only (a) and (b) 2) Only (a), (b) and (c)
3) Only (a), (c) and (d) 4) All of the above are correct

१०) प्रार्थना समाजाबाबत पुढीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

अ) दादोबा तर्खडकर, डॉ. आत्माराम पांडुरंग, वामन आबाजी मोडक, भाऊ महाजन, इत्यादींनी ३१ मार्च १८६७ रोजी मुंबई येथे प्रार्थना समाजाची स्थापना केली.

ब) प्रार्थना समाजामार्फत 'सुबोध पत्रिका' सुरु केली

क) प्रार्थना समाजाच्या माध्यमातून ना. म. जोशी यांनी मजुरांची स्थिती सुधारण्यासाठी 'सोशल सर्व्हिस लीग' ची स्थापना केली.

ड) प्रार्थना समाजाने मुंबई, सोलापूर, कोल्हापूर येथे महाविद्यालयांची स्थापना केली.

पर्यायी उत्तरे :

- १) अ आणि ब फक्त २) ब आणि क फक्त ३) अ, ब, आणि क फक्त ४) ब, क, आणि ड फक्त

10) Which of the following statements are true about Prarthana Samaj ?

a) Prarthana Samaj was established by Dadoba Tarkhadkar, Dr. Atmaram Pandurang, Vaman Abaji Modak, Bhau Mahajan, etc. on 31 March at Bombay.

b) Prarthana Samaj started 'Subodh Patrika'.

c) Through Prarthana Samaj N.M. Joshi established Social Service League to improve the conditions of labourers.

d) Prarthana Samaj established colleges at Mumbai, Solapur, Kolhapur.

Answer Options :

- 1) a and b only 2) b and c only 3) a, b and c only 4) b, c and d only

11) पंजिता रमाबाईंनी असोसिएशनच्या अनुमतीने आपल्याला सल्ला देण्यासाठी एक सल्लागार मंडळ नेमले. त्यात खालीलपैकी कोणाचा समावेश होता ?

i) न्यायमूर्ती म. गो. रानडे

ii) डॉ. आर. जी. भांडारकर

iii) न्यायमूर्ती के. टी. तेलंग

iv) बापू हरी शिंदे

पर्यायी उत्तरे :

- १) केवळ i व ii २) केवळ ii व iii ३) i केवळ व iv ४) i, ii व iii

- 14) Who founded the organization 'Swadhyaya Ashram'?
1) Mahatma Gandhi	2) Mahatma Phule
3) Prabodhankar Thackeray	4) Shahu Maharaj

५) शिक्षण आणि प्रेस

- १) इ.स. १९०४ चा 'विद्यापीठ कायदा' कोणत्या आयोगाने केलेल्या शिफारशीनुसार पारित करण्यात आला ?
१) सर थॉमस रॅली आयोग	२) डॉ. सॅडलर आयोग
३) सर सार्जेंट आयोग	४) फिलिप हार्टोग आयोग
- 1) A.D. The University Act of 1904 was passed on the recommendation of which commission?
1) Sir Thomas Raleigh Commission	2) Dr. Sadler Commission
3) Sir Sergeant Commission	4) Philip Hartog Commission
- २) १८५७ साली कलकत्ता शहरात कोणाच्या प्रयत्नाने 'हिंदू कॉलेज' नावाची पाश्चात्य शिक्षण संस्था स्थापन झाली ?
a) राजाराम मोहन रॉय आणि बिशप मिडल्टन	b) राजाराम मोहन रॉय आणि डेव्हिड हेअर
c) राजाराम मोहन रॉय आणि लॉर्ड विल्यम बेंटिक	d) राजाराम मोहन रॉय आणि फेड्रिक जॉन शोअर
- योग्य पर्याय निवडा :**
१) (a) आणि (c) बरोबर आहेत	२) (b) आणि (d) बरोबर आहेत
३) (a), (b) आणि (c) बरोबर आहेत	४) (b) बरोबर आहे
- 2) With whose effort the Hindu College', a Western Education Institute, was established at Calcutta in the year 1817 ?
a) Rajaram Mohan Roy and Bishop Midlton	b) Rajaram Mohan Roy and Devid Hair
c) Rajaram Mohan Roy and Lord William Bentik	d) Rajaram Mohan Roy and Fedric John Shore
- Select the correct option :
1) (a) and (c) are correct	2) (b) and (d) are correct
3) (a), (b) and (c) are correct	4) (b) is correct
- ३) १९०२ मध्ये हद्विद्वार येथे ब्रम्हचर्य व वेदांचे शिक्षण देण्यासाठी गुरुकुल ची स्थापना कोणी केली ?
a) लाला लजपतराय	b) लेखाराम	c) मुन्शीराम	d) लाला हंसराज
- पर्यायी उत्तरे :**
१) (a) आणि (d) फक्त	२) (b) आणि (c) बरोबर आहेत
३) (a) आणि (c) बरोबर आहेत	४) वरील सर्व बरोबर
- 3) Who established Gurukul at Haridwar for the education of Bachelorhood and Vedas in 1902 ?
a) Lala Lajpatrai	b) Lekharam	c) Munshi Ram	d) Lala Hansraj
- Select the correct options :
1) (a) and (d) are correct	2) (b) and (c) are correct
3) (a) and (c) are correct	4) (b) and (d) are correct

- ४) पुढील वाक्ये यांच्या विषयी आहेत.
अ) महाराष्ट्राच्या शिक्षण क्षेत्रात त्यांनी महत्त्वाची भूमिका बजावली.
ब) त्यांनी वेगवेगळ्या विषयांवर पाठ्यपुस्तके तयार केली.
क) गणित आणि शास्त्रावर त्यांनी "शून्यलब्धी" हे पुस्तक मराठीतून लिहिले.
ड) केशवराव भवाळकरांनी त्यांचे चरित्र लिहिले आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- १) दादोबा पांडुरंग तर्खडकर
२) आत्माराम पांडुरंग तर्खडकर
३) बाळशास्त्री जांभेकर
४) गोपाळ हरी देशमुख
- 4) The following statements are written about
a) He played an important role in the field of education in Maharashtra.
b) He prepared textbooks on various subjects.
c) He wrote a book 'Shunyalabdhii' on Mathematics and Science in Marathi.
d) Keshavrao Bhavalkar has written his biography.

Answer options :

- 1) Dadoba Pandurang Tarkhadkar
2) Atmaram Pandurang Tarkhadkar
3) Balshastri Jambhekar
4) Gopal Hari Deshmukh
- ५) छत्रपती शाहू महाराजांनी कोल्हापूर संस्थानच्या शिक्षण अधिकारी म्हणून मिस लिटल नंतर खालीलपैकी कोणाची नियुक्ती केली होती ?
१) सरस्वतीबाई जोशी
२) आनंदीबाई जोशी
३) श्रीमंत रखमाबाई केळवकर
४) श्रीमंत रखमाबाई राऊत
- 5) After Miss Little, who among the following was appointed by Chhatrapati Shahu Maharaj as the Education Officer of Kolhapur Institute?
1) Saraswatibai Joshi
2) Anandibai Joshi
3) Rich Rakhmabai Kelavkar
4) Rich Rakhmabai Raut
- ६) पुढील विधाने काळजीपूर्वक वाचा.
अ) २८ सप्टेंबर १९१९ च्या आदेशानुसार छत्रपती शाहू महाराजांनी अस्पृश्य मानलेल्या विद्यार्थ्यांसाठीच्या स्वतंत्र शाळा बंद केल्या.
ब) अस्पृश्य विद्यार्थ्यांसाठीच्या आठपैकी तीन शिष्यवृत्ती मुलींसाठी राखीव होत्या.
क) राजपुत्र शिवाजी यांच्या स्मरणार्थ शिष्यवृत्तीसाठी कोल्हापूर संस्थानाबाहेरच्या अस्पृश्य मुलीही पात्र मानल्या जात.

पर्यायी उत्तरे :

- १) अ, ब, क चूक आहेत
२) अ, ब, क बरोबर आहेत
३) केवळ अ चूक आहे
४) अ आणि क चूक आहेत
- 6) Read the statements carefully.
A) By the Resolution of 28 September 1919. Chhatrapati Shahu Maharaj ordered a closure of separate schools for the untouchable students.
B) Three out of eight scholarships for untouchable students were reserved for girls.
C) Untouchable girls from outside of Kolhapur State were also eligible for the Prince Shivaji Memorial Scholarship.

Answer Options :

- 1) A, B and C are false
2) A, B and C are true
3) Only A is false
4) A and C are false

- ७) भारतात मुद्रणालयाची सुरुवात सर्वप्रथम कोठे झाली ?
१) मुंबई २) मद्रास ३) बंगाल ४) गोवा
- 7) Where did the first printing press start in India?
1) Mumbai 2) Madras 3) Bengal 4) Goa

८) खालील वर्तमानपत्रे आणि त्यांचे स्थापनावर्ष देण्यात आले आहे. योग्य जोड्या जुळवा.

स्तंभ I

- a) केसरी
b) बॉम्बे हेरॉल्ड
c) बॉम्बे समाचार (गुजराथी)
d) बंगाली

स्तंभ II

- i) १८२२
ii) १८८१
iii) १८६२
iv) १७८९

पर्यायी उत्तरे :

- (a) (b) (c) (d)
1) (iv) (i) (iii) (ii)
2) (i) (ii) (iv) (iii)
3) (ii) (iv) (i) (iii)
4) (iii) (ii) (iv) (i)

8) Newspapers and their establishment years are given below. Match the correct pairs.

Column I

- a) Kesri
b) Bombay Herald
c) Bombay Samachar (Gujarathi)
d) Bengali

Column II

- i) 1822
ii) 1881
iii) 1862
iv) 1789

Answer options :

- (a) (b) (c) (d)
1) (iv) (i) (iii) (ii)
2) (i) (ii) (iv) (iii)
3) (ii) (iv) (i) (iii)
4) (iii) (ii) (iv) (i)

९) 'गुलामाला गुलामीची जाणीव करुन द्या म्हणजे तो बंड करुन उठेल हे घोषवाक्य

- १) मूकनायक २) समता ३) प्रबुद्ध भारत ४) जनता

9) Make the slave aware of the slavery so that he will rise up with the slogan.....

- 1) Muknayak 2) Equality 3) Enlightened India 4) Janata

१०) नारायण मेघाजी लोखंडे यांनी कोणत्या वृत्तपत्राचे संपादन व मुद्रण मुंबई येथून केले ?

- १) दीनबंधू २) सुधारक ३) प्रभाकर ४) नवयुग

10) Which newspaper was edited and printed by Narayan Meghaji Lokhande from Mumbai?

- 1) Dinbandhu 2) Reformers 3) Prabhakar 4) Navayuga

- ११) वृत्तपत्राविषयीच्या जोड्या लावा.
अ) 'न्यू इंडिया आणि 'ट्रिब्यून'
ब) 'द मद्रास मेल'
क) 'इंदुप्रकाश'
ड) 'वंदे मातरम'

- I) भारतातील पहिले सायंदैनिक
II) जहालवादी विचारांची वृत्तपत्रे
III) सरकारची दडपशाही असतानाही सुरु झालेले वृत्तपत्र
IV) मामा परमानंद व न. र. फाटक यांनी चालविले

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
१)	II	I	IV	III
२)	III	I	IV	II
३)	II	IV	I	III
४)	III	IV	I	II

- 11) Match the newspaper.

- A) 'New India' and 'Tribune'
B) 'The Madras Mail'
C) 'Induprakash'
D) 'Vande Mataram'

- I) India's first dailies
II) newspapers of Jahalist views
III) Newspaper started despite government repression
IV) Mama Parmanand and no. Rs. Conducted by Phatak

Answer options :

	A	B	C	D
1)	II	I	IV	III
2)	III	I	IV	II
3)	II	IV	I	III
4)	III	IV	I	II

- १२) जोड्या लावा.

संपादक

- अ) भाऊ महाजन
ब) वीरेश्वर छत्रे
क) नारायण गणेश चंदावरकर
ड) रावसाहेब विश्वनाथ मंडलीक

वृत्तपत्रे

- I) ज्ञानसिंधू
II) नेटिव्ह ओपिनियन
III) प्रभाकर
IV) इंदुप्रकाश

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
१)	IV	III	I	II
२)	III	I	IV	II
३)	II	IV	III	I
४)	I	III	II	IV

- 12) Match the Pairs,.

- a) Bhau Mahajan
b) Vireshwar Chhatre
c) Narayan Ganesh Chandavarkar
d) Raosaheb Vishwanath Mandalik

- I) Dnyansindhu
II) Native Opinion
III) Prabhakar
IV) Induprakash

Answer Options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
1)	IV	III	I	II
2)	III	I	IV	II
3)	II	IV	III	I
4)	I	III	II	IV

१३) पुढीलपैकी कोणत्या वृत्तपत्रांनी सत्यशोधक चळवळीला पाठबळ दिले ?

- अ) दीनबंधू ब) दीनमित्र क) ज्ञानोदय ड) ज्ञानप्रकाश

पर्यायी उत्तरे :

- १) फक्त अ, ब आणि क २) फक्त अ, ब आणि ड ३) फक्त अ आणि ब ४) वरीलपैकी सर्व

13) Which of the following newspapers supported the truth seeker movement?

- a) Deenbandhu b) Deenamitra c) Gnanodaya d) Gnanaprakash

Answer options :

- 1) A, B and C only 2) A, B and D only 3) A and B only 4) All of the above

१४) जोड्या लावा :

अ) प्रभाकर	१) विनोबा भावे
ब) सुधारक	२) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
क) जनता	३) गोपाळ ग. आगरकर
ड) महाराष्ट्र धर्म	४) भाऊ महाजन

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
१)	२	१	४	३
२)	३	२	१	४
३)	४	३	२	१
४)	४	२	३	१

14) Match the pairs :

A) Prabhakar	1) Vinoba Bhave
B) Sudharak	2) Dr. Babasaheb Ambedkar
C) Janta	3) Gopal G. Agarkar
D) Maharashtra Dharma	4) Bhau Mahajan

Answer options :

	A	B	C	D
1)	2	1	4	3
2)	3	2	1	4
3)	4	3	2	1
4)	4	2	3	1

१५) खालीलपैकी कोणत्या वृत्तपत्रांना राजर्षी शाहू महाराजांनी नैतिक आणि आर्थिक पाठबळ दिले ?

- अ) विजयी मराठा ब) दीनमित्र क) तरुण मराठा ड) संदेश

पर्यायी उत्तरे :

- १) अ आणि क २) अ, ब आणि क ३) ब, क आणि ड ४) अ, ब, क आणि ड

15) Which of the following newspapers were morally and financially supported by Rajarshi Shahu Maharaj?

- a) Vijayi Maratha b) Dinmitra c) Tarun Maratha d) Sandesh

Answer Options :

- 1) a and c 2) a, b and c 3) b, c and d 4) a, b, c and d

१६) वृत्तपत्राविषयीच्या जोड्या लावा.

- a) कृष्णाजी रानडे i) विजयी मराठा
b) वीरेश्वर छत्रे ii) दीनमित्र
c) श्रीपतराय शिंदे iii) ज्ञानसिंधू
d) मुकुंदराव पाटील iv) ज्ञानप्रकाश

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
१)	ii	i	iv	iii
२)	iii	i	iv	ii
३)	iv	iii	i	ii
४)	ii	iv	i	iii

16) Match the following pairs regarding the newspapers.

- a) Krishnaji Ranade I) Vijayi Maratha
b) Vireshwar Chhatre II) Deen Mitra
c) Shripatrao Shinde III) Dnyan Sindhu
d) Mukundrao Patil IV) Dnyanprakash

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
1)	ii	i	iv	iii
2)	iii	i	iv	ii
3)	iv	iii	i	ii
4)	ii	iv	i	iii

१७) १९०५ नंतर भारतीय राष्ट्रवादास चालना देण्यासाठी शस्त्रबळाचा वापर करण्याचे उत्तेजन कोणत्या वृत्तपत्राने दिले ?

- a) जेम्स हिकी यांचे बंगाल गॅझेट b) मद्रास क्यूरियर
c) एस.एन.सेन यांचे इंडियन मिरर d) महाराष्ट्रातील 'काळ' हे वृत्तपत्र

पर्यायी उत्तरे :

- १) (a) आणि (b) फक्त २) (b) आणि (c) फक्त ३) फक्त (b) ४) फक्त (d)

17) Which newspaper encouraged to use weapons for motivating the Indian Nationalism after 1905 ?

- a) Bengal Gazettee by James Hickey b) Madras Courier
c) Indian Mirror of S.N. Sen d) 'Kal' a newspaper in Maharashtra

Select the correct option :

- 1) Only (a) and (b) 2) Only (b) and (c) 3) Only (b) 4) Only (d)

१८) स्वातंत्र्यवीर वि. दा. सावरकरांनी कोणत्या वृत्तपत्रात क्रांतीकारी कार्याविषयी लेखन केले होते ?

- १) केसरी २) संध्या ३) विहारी ४) समाज

18) In which of the Newspaper did Swatantraveer V.D. Savarkar wrote about the revolutionary work ?

- 1) Kesari 2) Sandhya 3) Vihari 4) Samaj

- १९) ब्राह्मणेतर पत्रकारितेची मुहुर्तमेढ रोवून चिपळूणकरांच्या महात्मा ज्योतिराव फुलेवरील हल्ल्याचा बचाव आपल्या वृत्तपत्राद्वारे कोणी केला ?
- १) नारायण मेघाजी लोखंडे
२) भाऊ दाजी लाड
३) तुकाराम तात्या पडवळ
४) कृष्णाजी भालेकर
- 19) Who defended Chiplunkar's attack on Mahatma Jyotirao Phule through his newspaper, considered as the beginning of non Brahmin journalism ?
- 1) Narayan Meghaji Lokhande
2) Bhau Daji Lad
3) Tukaram Taty Padval
4) Krushnaji Bhalekar
- २०) इ. स. १९३३ मध्ये मुंबईत निर्भीड या साप्ताहिकाचे प्रकाशन सुरु झाले. त्याचे मालक आणि संपादक कोण होते ?
- १) अनंतराव गद्रे
२) दिनकरराव जवळकर
३) केशवराव जेधे
४) गणपतराव जाधव
- 20) In 1933, the Weekly Nirbheed (Fearless) began to be published from Mumbai. Who was its owner and editor?
- 1) Anantrao Gadre
2) Dinkarrao Javkar
3) Keshavrao Jedhe
4) Ganpatrao Jadhav
- २१) यांनी वयाच्या पंधराव्या वर्षीय 'तोहफ्त-उल-मुबाहेद्दीन' नावाचा फारशी भाषेत ग्रंथ लिहिला.
- १) दादाभाई नौरोजी
२) राजा राममोहन रॉय
३) अॅनी बेझंट
४) कासिम रिझवी
- 21) wrote a treatise in Farsi language called Tohaft-ul-Mubaheddin at the age of fifteen.
- 1) Dadabhai Naoroji
2) Raja Rammohan Roy
3) Annie Besant
4) Qasim Rizvi
- २२) खालील जोड्या जुळवा
- a) राजाराम मोहन रॉय
b) स्वामी दयानंद सरस्वती
c) महात्मा फुले
d) डॉ. आत्माराम पांडुरंग
- i) ऋग्वेदादि भाष्य भूमिका
ii) सार्वजनिक सत्यधर्म
iii) सुबोध पत्रिका
iv) वेदांत सार
- पर्यायी उत्तरे :**
- (a) (b) (c) (d)
- 1) (ii) (iii) (i) (iv)
2) (iii) (ii) (iv) (i)
3) (i) (iv) (ii) (iii)
4) (iv) (i) (ii) (iii)
- 22) Match the following pairs :
- a) Rajaram Mohan Roy
b) Swami Dayanand Saraswati
c) Mahatma Phule
d) Dr. Atmaram Pandurang
- i) Rigvedadi Bhashya Bhumika
ii) Sarvajanik Satyadharma
iii) Subodh Patrika
iv) Vedant Saar
- Answer options :**
- (a) (b) (c) (d)
- 1) (ii) (iii) (i) (iv)
2) (iii) (ii) (iv) (i)
3) (i) (iv) (ii) (iii)
4) (iv) (i) (ii) (iii)

२७) योग्य जोड्या जुळवा.

- A) शांताबाई भालेराव
B) अवंतिकाबाई गोखले
C) कमलादेवी चट्टोपाध्याय
D) कमलाबेन पटेल

- i) बापूनं घर
ii) 'चलेजाव' मध्ये तुरुंगवास
iii) हिंद महिला समाज
iv) मिठाच्या सत्याग्रहात तुरुंगवास

पर्यायी उत्तरे :

- १) A-ii, B-iii, C-iv, D-i
३) A-iv, B-i, C-ii, D-iii

- २) A-ii, B-ii, C-iii, D-iv
४) A-iii, B-iv, C-i, D-ii

27) Match the correct pairs.

- A) Shantabai Bhalerao
B) Avantikabai Gokhale
C) Kamaladevi Chattopadhyay
D) Kamlaben Patel

- i) Bapu's house
ii) Imprisonment in Chalejav
iii) Hind Mahila Samaj
iv) Imprisonment in Salt Satyagraha

Answer options :

- १) A-ii, B-iii, C-iv, D-i
३) A-iv, B-i, C-ii, D-iii

- २) A-ii, B-ii, C-iii, D-iv
४) A-iii, B-iv, C-i, D-ii

२८) खालील जोड्या जुळवा

नाटककार

- a) गो. नी. दांडेकर
b) विजय तेंडुलकर
c) आचार्य अत्रे
d) आण्णासाहेब किर्लोस्कर

नाटक

- i) 'शाकुंतल'
ii) 'तो मी नव्हेच'
iii) 'मी जिकलो मी हरलो'
iv) 'शितू'

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
1)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)
2)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
3)	(iii)	(i)	(ii)	(iv)
4)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)

28) Match the following pairs :

Dramatist

- a) G.N. Dandekar
b) Vijay Tendulkar
c) Acharya Atre
d) Annasaheb Kirloskar

Drama

- i) 'Shakuntal'
ii) "To Mi Navhech"
iii) 'Mi Jinkale Mi Haralo'
iv) 'Shitu'

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
1)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)
2)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
3)	(iii)	(i)	(ii)	(iv)
4)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)

- २९) महाराष्ट्रातील पुढीलपैकी कोणत्या समुदायामध्ये 'गजानृत्य' प्रसिद्ध आहे ?
१) वारली २) कोरकू ३) धनगर ४) कोळी
- 29) In which of the following communities in Maharashtra is 'Gajanrutya' famous ?
1) Warli 2) Korku 3) Dhangar 4) Koli
- ३०) 'वारली' चित्रकलेला परदेशात लोकप्रिय कोणी केले होते ?
१) मशे जिव्या सोम्या २) तालीम बाळाजी वसंत
३) थत्ते राम अनंत ४) बाकरे सदानंद कृष्णाजी
- 30) Who popularized the 'Warli' Paintings in Foreign countries ?
1) Mashe Jivya Somya 2) Talim Balaji Vasant
3) Thatte Ram Anant 4) Bakare Sadanand Krushnaji

६) ब्रिटिश राजवटीचा आर्थिक परिणाम

- १) (बंगालच्या दुष्काळानंतर) पासून, अन्नधान्याच्या न्याय्य वितरणासाठी रेशनिंगची व्यवस्था भारतात सुरु झाली.
१) १९४१ २) १९४३ ३) १९४५ ४) १९४७
- 1) Since (after Bengal famine), the system of rationing for equitable distribution of food grains was introduced in India.
1) 1941 2) 1943 3) 1945 4) 1947
- २) लॉर्ड कर्झन यांनी दुष्काळ निवारणार्थ दिलेल्या करसवलतीबद्दलची इंग्रज सरकारची जाहिरातबाजी आणि सरकारी खर्चाच्या सबबीवर तीन कोटी तीस लाख रुपयांची नव्याने लादलेला कर यामधील विरोधाभास यांनी आपल्या अर्थसंकल्पावरील भाषणातून दाखवून दिला.
१) गोपाळ कृष्ण गोखले २) दादाभाई नौरोजी
३) विलियम वेडरबर्न ४) सय्यद अहमद खान
- 2) In his budget speech highlighted the contradiction between the British propoganda about the tax relief granted in a famine year by Lord Curzon and the additional tax of Rs. 3 Crore 30 Lakhs levied for payment of government expenditure.
1) Gopal Krishna Gokhale 2) Dadabhai Naoroji
3) William Wedderburn 4) Sayyed Ahmed Khan
- ३) 'इंग्लीश राज्यात पोटभर अन्न मिळत नाही' हा लेख कोणत्या समाज सुधारकाने लिहिला ?
१) गोपाळ हरी देशमुख २) गोपाळ गणेश आगरकर
३) महात्मा ज्योतिराव फुले ४) बाळ गंगाधर टिळक
- 3) Which social reformer wrote this Article 'There is not enough food in the English Kingdom' ?
1) Gopal Hari Deshmukh 2) Gopal Ganesh Agarkar
3) Mahatma Jotirao Phule 4) Bal Gangadhar Tilak

- ४) खालीलपैकी कोणती कार्ये जमशेटजी टाटा यांच्याशी संबंधित होती ?
- बँका, पाटबंधारे, बंदरांचा विकास
 - १८७७ मध्ये नागपूर येथे 'एम्प्रेस मिल' ची स्थापना
 - पोलाद, कापड, जलविद्युत इत्यादी विविध उद्योगांची उभारणी.
 - 'इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ सायन्स' स्थापनेत पुढाकार.

पर्यायी उत्तरे :

- १) (a), (b) आणि (c) फक्त
 - २) (b), (c) आणि (d) फक्त
 - ३) (a) आणि (b) फक्त
 - ४) (c) आणि (d) फक्त
- 4) Which of the following works were associated with Jamshetji Tata?
- Development of Banks, Irrigation, Ports
 - In 1877, establishment of Empress Mill at Nagpur
 - Setting up of various industries like steel, textiles, hydropower etc.
 - Initiative in establishment of Indian Institute of Science.

Answer options :

- 1) (a), (b) and (c) only
 - 2) (b), (c) and (d) only
 - 3) (a) and (b) only
 - 4) (c) and (d) only
- ५) इंग्रज साम्राज्य सत्तेचे भारतीय लोकांच्या जीवनावर पडलेल्या परिणामाबाबत पुढीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?
- हिंदुस्थानातील उद्योगधंद्यात वाढ झाली
 - शहरे ओस पडली
 - शेती हात प्रमुख व्यवसाय बनला
 - इंग्रज राजवटीद्वारे समाज सुधारणेचा प्रयत्न झाला

पर्यायी उत्तरे :

- १) अ, ब आणि क फक्त
 - २) ब आणि क फक्त
 - ३) ब, क आणि ड फक्त
 - ४) क आणि ड फक्त
- 5) Which of the following statements are correct about the impact of British imperial power on the lives of Indian People ?
- Indian Industrialization was increased
 - Decline of cities
 - Agriculture became the main occupation
 - British rule attempted to social reforms

Answer options :

- 1) a, b and c only
 - 2) band c only
 - 3) b, c and d only
 - 4) cand d only
- ६) आधुनिकीकरणाच्या कोणत्या दृष्टीकोनानुसार काही देशांचा अविकसित आणि इतरांचा विकास हा जागतिक स्तरावर आधुनिक भांडवलशाही व्यवस्थेच्या उदयाशी निगडित आहे ?
- १) मानसशास्त्रीय दृष्टीकोन
 - २) प्रसारवादी दृष्टीकोन
 - ३) मार्क्सवादी दृष्टीकोन
 - ४) आदर्श-नमुनेदार दृष्टीकोन
- 6) According to which perspective of modernization is the underdevelopment of some countries and the development of other linked to the emergence of the modern capitalist system on a global scale ?
- 1) The psychological perspective
 - 2) The diffusionist perspective
 - 3) The Marxian perspective
 - 4) The ideal-typical perspective

- ७) खालीलपैकी कोणते आधुनिकीकरणाचे वैशिष्ट्य नाही ?
- १) यामुळे आर्थिक आणि राजकीय सहभाग कमी होतो.
 - २) आधुनिकीकरणात नवीन कल्पना स्वीकारल्या जातात.
 - ३) आधुनिकीकरण ही बदलांची सार्वत्रिक प्रक्रिया आहे.
 - ४) यामुळे शहरीकरणात वाढ होते.

- 7) Which of the following is NOT a characteristic of modernisation ?
1) It decreases economic and political participation.
2) New ideas are accepted in modernisation.
3) Modernisation is a universal process of changes.
4) It leads to increase in urbanisation.

८) वैदिक कालात व्यापारात विनिमयांचे माध्यम काय होते ?

- i) निष्क ii) कृष्णाल iii) शतमान iv) गण v) श्रेणी

पर्यायी उत्तरे :

- १) i, ii व iii २) ii, iii व iv ३) i, ii, iv व v ४) i,iii व v

8) What was the medium of trade exchange during vedic period ?

- i) Nishka ii) Krunal iii) Shatman iv) Gan v) Shreni

Answer Options :

- 1) i, ii and iii 2) ii, iii and iv 3) i, ii, iv and v 4) i, iii and v

७) राष्ट्रवाद आणि राजकीय संघटनांचा उदय

१) महाराष्ट्रातील पहिली राजकीय संघटना 'बॉम्बे असोसिएशन'शी खालीलपैकी कोणत्या व्यक्ती संबंधित होत्या ?

- अ) दादाभाई नौरोजी ब) जगन्नाथ शंकर शेट
क) डॉ. भाऊ दाजी लाड ड) न्यायमूर्ती महादेव गोविंद रानडे

पर्यायी उत्तरे :

- १) फक्त अ, ब आणि क २) फक्त ब, क आणि ड
३) फक्त अ आणि ब ४) फक्त क आणि ड

1) Which of the following persons was associated with 'Bombay Association', the first political organization in Maharashtra?

- a) Dadabhai Naoroji b) Jagannath Shankar Sheth
c) Dr. Bhau Daji Lad d) Justice Mahadev Govind Ranade

Answer options :

- 1) A, B and C only 2) B, C and D only
3) A and B only 4) C and D only

२) पुढील राजकीय संघटनांचा कालानुक्रमे योग्य क्रम लावा.

- अ) पुणे सार्वजनिक सभा ब) बॉम्बे प्रेसिडन्सी असोसिएशन
क) मद्रास महाजन सभा ड) इंडियन असोसिएशन

पर्यायी उत्तरे :

- १) ब अ ड क
२) अ ड क ब
३) क ड ब अ
४) ड ब अ क

- 2) Arrange the following political organizations chronologically.
a) Pune Sarvajanik Sabha
b) Bombay Presidency Association
c) Madras Mahajan Sabha
d) Indian Association

Answer Options :

- 1) b a d c
2) a d c b
3) c d b a
4) d b a c

- ३) कालक्रमानुसार रचना करा.

- a) बॉम्बे असोसिएशन
b) बॉम्बे प्रेसिडेन्सी असोसिएशन
c) मद्रास महाजन सभा
d) ईस्ट इंडिया असोसिएशन

पर्यायी उत्तरे :

- १) d c b a
२) b d c a
३) a d c b
४) c a d b

- 3) Arrange according to chronological order.

- a) Bombay Association
b) Bombay Presidency Association
c) Madras Mahajan Sabha
d) East India Association

Answer Options :

- 1) d c b a
2) b d c a
3) a d c b
4) c a d b

- ४) इंडियन असोसिएशनच्या संदर्भातील खालीलपैकी कोणती विधाने चुकीची आहेत ?

- a) इंडियन असोसिएशन ची स्थापना बंगालमध्ये सुरेन्द्रनाथ बॅनर्जी यांनी १८७६ मध्ये केली.
b) हिंदू-मुस्लीम ऐक्याला विरोध
c) सनदी सेवा स्पर्धा परीक्षेसाठी वयोमर्यादा कमी करावी यासाठी आग्रह.
d) कायदे मंडळात भारतीयांना सहभाग मिळावा यावर संस्थेने भर दिला.

योग्य पर्याय निवडा :

- १) (a) आणि (b) फक्त २) (b) आणि (c) फक्त ३) (c) आणि (d) फक्त ४) (b) फक्त

- 4) Which of the following statements is/are incorrect about Indian Association ?

- a) Indian Association was established in Bengal by Surendranath Banerjee in 1876.
b) Opposed Hindu-Muslim Unity.
c) Advocated to lower the age limit for Civil Services Exams.
d) This association emphasized on participation of Indians into legislature.

Select the correct option :

- 1) Only (a) and (b) 2) Only (b) and (c) 3) Only (c) and (d) 4) Only (b)

- ५) लोकमान्य टिळक आणि अँनी बेझंट यांच्या नेतृत्वाखाली १९१५-१६ मध्ये स्थापन झालेल्या होमरूल लीगने च्या मागणीसाठी देशव्यापी निदर्शने केली.
- १) स्वयं-शासन
२) वसाहतीचे स्वराज्य
३) बंगालचे एकीकरण
४) १९०९ चा चार्टर कायदा मागे घेणे
- 5) The Home Rule Leagues established in 1915-16 under the leaderships of Lokmanya Tilak and Annie Besant carried nationwide protests with the demand of :
- 1) Self-Government
2) Dominion Status
3) Unification of Bengal
4) Rolling back the Charter Act 1909
- ६) खालीलपैकी कोणता निर्णय साबरमती कराराने घेण्यात आला ?
- १) प्रतियोगी सहकारिता पक्षाची स्थापना करावी.
२) विद्यार्थ्यांना राजकारणात सहभागी करून घेऊ नये.
३) कनिष्ठ जातीय कामगारामध्ये भेदाभेद करू नये. तसेच ५० स्वयंसेवकाची पथक उभारावे व हिंदू, मुस्लीम ऐक्य राखावे
४) मोतीलाल नेहरू आणि जयकर यांच्या समितीने मध्यवर्ती विधिमंडळाचे सदस्य निश्चित करावे.
- 6) Which of the following decision was taken by Sabarmati treaty ?
- 1) A competitive co-operative party should be established.
2) Students should not be involved in politics.
3) There should be no discrimination among lower caste workers and a team of 50 volunteers should be formed and Hindu Muslim unity should be maintained.
4) A committee of Motilal Nehru and Jayakar to determine the members of the Central Legislature.
- ७) २० जुलै १९२४ रोजी स्थापन झालेल्या 'बहिष्कृत हितकारीणी सभेच्या' कार्यकारी मंडळाचे सेक्रेटरी खालीलपैकी कोण होते ?
- १) किसन बनसोडे
२) ज्ञानदेव घोलप
३) सिताराम शिवतरकर
४) शिवराम कांबळे
- 7) Whom of the following was the Secretary, Executive Board of 'Bahishkrut Hitkarini Sabha' established on 20 July 1924 ?
- 1) Kisan Bansode
2) Dnyandev Gholap
3) Sitaram Shivatarkar
4) Shivaram Kamble

८) क्रांतिकारक संघटना व राष्ट्रवाद

- १) इ. स. १८१७-१८ मध्ये खालीलपैकी कोणी गोंड व इतर आदिवासींच्या जमात प्रमुखांना एकत्र आणून इंग्रजांशी लढा दिला होता ?
- १) सेवाराम घिसाडी (नांदापूर)
२) राजे आप्पासाहेब भोसले (नागपूर)
३) आप्पासाहेब पटवर्धन (जमखिंडी)
४) चिल नाईक (हदगांव)
- 1) Who among the following brought together the Gond and other tribal chiefs to Fight against the British in 1817-18 A.D. ?
- 1) Sevaram Ghisadi (Nandapur)
2) Raje Appasaheb Bhosale (Nagpur)
3) Appasaheb Patwardhan (Jamkhindi)
4) Chill Naik (Hadgaon)

२) बंगालमधील 'सन्थाळ' या जमातीने जमीनदार व इंग्रजी सत्तेच्या अन्याय-अत्याचाराविरुद्ध केलेल्या बंडाचे नेतृत्व खालीलपैकी कोणी केले ?

१) तीरथ सिंग २) कान्हू-सिंधू ३) दोरा बिसाई ४) गंगा नारायण

2) Who among the following led the revolt of the Santhal tribe in Bengal against the injustice-tyranny of the landlords and British rule?

1) Tirath Singh 2) Kanhu-Sindhu 3) Dora Bisai 4) Ganga Narayan

३) खालील विधाने चूक की बरोबर ते स्पष्ट करा.

a) वासुदेव बळवंत फडके यांनी लहूजी बुआ यांच्याकडून लष्करी शिक्षण प्राप्त केले.

b) १० ऑगस्ट, १८५७ ही विद्रोहाची तारीख निश्चित करून सावंतवाडीच्या ठाकूर सिंह यांच्या नेतृत्वाखाली काडीच्या जंगलात इंग्रजी सेनेस हैराण करून सोडले.

पर्यायी उत्तरे :

१) विधान (a) चूक आहे, (b) बरोबर आहे २) विधान (b) चूक आहे, (a) बरोबर आहे

३) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत ४) दोन्ही विधाने चूक आहेत

3) Consider the following statements correct or incorrect :

a) Vasudev Balavant Phadke got a Military education from Lahuji Buwa.

b) 10th August, 1857 a date fixed for uprising under leadership of Thakur Singh of Sawantwadi and harassed the British Army in the Jungle of Kadi.

Answer options :

1) Statement (a) is incorrect, (b) is correct

2) Statement (b) is incorrect, (a) is correct

3) Both statements are correct

4) Both statements are incorrect

४) इ. स. १८९९ ला बीड येथे झालेल्या उठावाचे नेतृत्व पुढीलपैकी कोणी केले होते ?

१) सदाशिव निळकंठ जोशी २) पांडुरंग खानखोजे

३) हणमंतराव कुलकर्णी ४) गंगाधर देशपांडे

4) etc. S. Who among the following led the uprising in Beed in 1899?

1) Sadashiv Nilakant Joshi 2) Pandurang Khankhoje

3) Hanmantrao Kulkarni 4) Gangadhar Deshpande

५) जोड्या लावा -

लोकमान्य टिळकवादी महाराष्ट्रात स्थापन झालेल्या गुप्त संघटना (मंडळे) व त्यांचे कार्यकर्ते

गुप्त संघटनांची ठिकाणे

कार्यकर्ते

a) वर्धा, नागपूर

i) गंगाधर देशपांडे

b) यवतमाळ

ii) श्रीधर परांजपे, बुवा उपाध्ये,

c) अमरावती

iii) डॉ. सिद्धनाथ काणे, जनार्दन वाजणे

d) बेळगांव

iv) दादासाहेब खापर्डे

पर्यायी उत्तरे :

१) (a)-(ii) (b)-(iii) (c)-(iv) (d)-(i)

२) (a)-(iii) (b)-(iv) (c)-(ii) (d)-(i)

३) (a)-(ii) (b)-(i) (c)-(iii) (d)-(iv)

४) (a)-(i) (b)-(iv) (c)-(ii) (d)-(iii)

- 5) Match the following regarding Lokmanya Tilakwadis Secret organizations (mandals) established in Maharashtra and their activists

Places of Secret Organizations

- a) Wardha, Nagpur
b) Yavatmal
c) Amravati
d) Belgaon

Activists

- i) Gangadhar Deshpande
ii) Sridhar Paranjape, Buwa Upadhyay,
iii) Dr. Siddhanath Kane, Janardhan Vajane
iv) Dadasaheb Khaparde

Answer options :

- 1) (a)-(ii) (b)-(iii) (c)-(iv) (d)-(i)
2) (a)-(iii) (b)-(iv) (c)-(ii) (d)-(i)
3) (a)-(ii) (b)-(i) (c)-(iii) (d)-(iv)
4) (a)-(i) (b)-(iv) (c)-(ii) (d)-(iii)

- ६) खालील विवरणावरून क्रांतिकारक ओळखा.
a) पुणे जिल्ह्यातील गदर पक्षाचे प्रमुख कार्यकर्ते
b) मेकॅनिकल इंजिनिअरिंगचे शिक्षण घेण्यासाठी अमेरिकेला गेले.
c) लाहोरच्या तुरुंगात फाशी देण्यात आली.
d) लाहोर कटात सहभाग

पर्यायी उत्तरे :

- १) शिवराम हरी राजगुरु २) विष्णू गणेश पिंगळे ३) सेनापती पांडुरंग बापट ४) अनंत लक्ष्मण कान्हेरे

- 6) Identify the revolutionary from the following description.

- a) Chief leader of Gadar Party in Pune district.
b) Went to America to study mechanical engineering.
c) He was hanged to death in Lahore jail.
d) Participated in the Lahore Conspiracy.

Answer options :

- 1) Shivram Hari Rajguru 2) Vishnu Ganesh Pingale
3) Senapati Pandurang Bapat 4) Anant Laxman Kanhere

- ७) लोकसभा अध्यक्ष श्री. ओम बिर्ला यांच्या हस्ते भारतीय स्वातंत्र्यसैनिक आणि कृषितज्ञ यांच्या पुतळ्याचे अनावरण नुकतेच मेक्सिको मध्ये करण्यात आले.

- १) सोहन सिंह भाकना २) लाला हरदयाल ३) पांडुरंग खानखोजे ४) विष्णू गणेश पिंगळे

- 7) Recently Speaker of the Lok Sabha Shri. Om Birla unveiled a Statue of the Indian freedom fighter and Agricultural scientist in Mexico.

- 1) Sohan Singh Bhakna 2) Lala Hardayal
3) Pandurang Khankhoje 4) Vishnu Ganesh Pingle

- ८) क्रांतिकारकांच्या कार्याविषयी योग्य जोड्या लावा.

क्रांतिकारक

कार्ये

- a) डॉ. सिद्धनाथ काणे I) आर्य बांधव समाज
b) श्रीधर परांजपे, बुवा उपाध्ये II) यवतमाळ गुप्त संघटना
c) सदाशिव निळकंठ जोशी III) माहीम येथील बांब कारखाना
d) गोविंद नारायण पोतदार IV) बीडचा उठाव

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
१)	IV	III	II	I
२)	III	IV	I	II
३)	II	I	IV	III
४)	III	I	IV	II

8) Match the following pairs regarding work of the revolutionaries.

Revolutionary	Work
a) Dr. Shidhanath Kane	I) Arya Bandhav Samaj
b) Shridhar Paranjape, Buwa Upadhye	II) Yawatmal Gupta Sanghatana
c) Sadashiv Nilkant Joshi	III) Bomb factory in Mahim
d) Govind Narayan Potdar	IV) Revolt of Beed

Answer Options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
1)	IV	III	II	I
2)	III	IV	I	II
3)	II	I	IV	III
4)	III	I	IV	II

९) कोल्हापुरातील 'शिवाजी क्लब' याच्याशी खालीलपैकी कोणत्या व्यक्ती संबंधित होत्या ?

- अ) हणमंतराव कुलकर्णी, रामचंद्र गद्रे
ब) दामोदर हरी जोशी, गणेश मोडक
क) हनुमंत देशपांडे, गंगाधर गोखले
ड) हरिभाऊ चिटणीस, सदाशिव चित्रे

पर्यायी उत्तरे :

- १) फक्त अ, ब आणि क २) फक्त ब, क आणि ड ३) फक्त अ आणि ब ४) फक्त क आणि ड

9) Who among the following persons were related to 'Shivaji Club' of Kolhapur?

- a) Hanmantrao Kulkarni, Ramchandra Gadre
b) Damodar Hari Joshi, Ganesh Modak
c) Hanumant Deshpande, Gangadhar Gokhale
d) Haribhau Chitnis, Sadashiv Chitre

Answer Options :

- 1) Only a, b and c 2) Only b, c and d 3) Only a and b 4) Only c and d

१०) क्रांतिकारक सेनापती बापट यांनी खालीलपैकी कोणत्या चळवळी/आंदोलना मध्ये भाग घेतला होता ?

- अ) गोवा मुक्ती संग्राम ब) हैद्राबाद मुक्ती चळवळ
क) संयुक्त महाराष्ट्र चळवळ ड) महाराष्ट्र - म्हैसूर सीमा आंदोलन

पर्यायी उत्तरे :

- १) अ आणि ब फक्त २) अ, ब आणि क फक्त
३) ब, क आणि ड फक्त ४) वरील सर्व बरोबर

10) In which of the following movements/agitations did Revolutionary Senapati Bapat participate ?

- a) Goa Liberation Movement b) Hyderabad Liberation Movement
c) Samyukta Maharashtra Movement d) Maharashtra — Mysore Border Agitation

Answer Options :

- 1) a and b only 2) a, b and c only
3) b, c and d only 4) All of the above are correct

- २) खालीलपैकी कोणत्या वृत्तपत्रातून अँनी-बेझंट यांनी होमरूल चळवळी बद्दलचे विचार मांडले ?
अ) न्यू इंडिया ब) कॉमन वील क) बॉम्बे गॅझेट ड) टेलिग्राफ
- पर्यायी उत्तरे :**
१) अ आणि ब फक्त २) ब आणि क फक्त ३) अ आणि ड फक्त ४) अ, ब आणि क फक्त
- 2) In which of the following newspapers did Annie-Besant present her thoughts about Home Rule Movement ?
a) New India b) Common Weal c) Bombay Gazette d) Telegraph
- Answer Options :**
1) a and b only 2) band conly 3) a\ and d only 4) a, b and c only
- ३) दांडी यात्रेचा उल्लेख "रामाचा लंकेवरील ऐतिहासिक मोर्चा"असे कोणी केला ?
१) पंडित मोतीलाल नेहरू आणि डी. जी. तेंडुलकर
२) पी. सी. रे. आणि डी. पी. मिश्रा
३) शंकरराव देव आणि ग. वि. केतकर
४) अप्पासाहेब पटवर्धन आणि सुहासिनी नंबियार
- 3) Who remarked about the 'Dandi Yatra as, Rama's Historical March to Lanka ?
1) Pandit Motilal Nehru and D. J. Tendulkar
2) P. C. Ray and D. P. Mishra
3) Shankarrao Dev and G. V. Retkar
4) Appasaheb Patwardhan and Suhasini Nambiyar
- ४) खालील घटनांची योग्य क्रमाने मांडणी करा.
i) श्वेत पत्रिका ii) पुणे करार iii) नेहरू अहवाल iv) धारासना सत्याग्रह
- पर्यायी उत्तरे :**
१) iv, ii, iii, i २) iv, i, ii, iii ३) iii, iv, ii, i ४) ii, iii, iv, i
- 4) Arrange the following events in the correct order. iii, iv, i, ii
i) White paper ii) Poona pact iii) Nehru report iv) Dharasna Satyagraha
- Answer Options :**
1) iv, ii, iii, i 2) iv, i, ii, iii 3) iii, iv, ii, i 4) ii, iii, iv, i
- ५) १९४२ मध्ये सुरू झालेल्या छोडो भारत चळवळीला सातारा आणि सांगलीत या नावाने ओळखले जाते.
१) विजय कीर्ती २) पुनर्स्थापना ३) मराठा क्रांती ४) पत्री सरकार
- 5) The Quit India Movement, which started in the year 1942, was widely recognised in the Satara and Sangli as :
1) Vijay Kirti 2) Punarsthapan 3) Maratha Kranti 4) Patri Sarkar

११) शेतकरी आंदोलन आणि कृषी सुधारणा

- १) ब्रिटिश भारतातील महसूल पद्धती कालक्रमानुसार लावा.
अ) कायमधारा पद्धती ब) महालवारी पद्धती क) रयतवारी पद्धती ड) बोली पद्धती
- पर्यायी उत्तरे :**
१) ब, क, अ व ड २) अ, ड, ब व क ३) ड, अ, क व ब ४) ड, ब, अ व क

- 1) Arrange the revenue systems of British India in chronological order.
a) Kayamdhara system b) Mahalwari system c) Ryotwari system d) Bid system
Answer options :
1) B, C, A and D 2) A, D, B and C 3) D, A, C and B 4) D, B, A and C
- २) महाराष्ट्रात 'रयतवारी पद्धत' 'ब्रिटिश ईस्ट इंडिया' कंपनीच्या कोणत्या गव्हर्नर जनरलच्या कारकिर्दीत लागू केली होती ?
१) लॉर्ड हार्डिंग २) लॉर्ड कॉर्नवॉलीस ३) सर जॉन माल्कम ४) लॉर्ड वेलस्ली
- 2) The 'ryotwari system' was implemented in Maharashtra during the reign of which Governor General of the 'British East India' Company?
1) Lord Hardinge 2) Lord Cornwallis 3) Sir John Malcolm 4) Lord Wellesley
- ३) इ.स. १८७५ मधील शेतकऱ्यांचे उठाव कोणत्या भागामध्ये झाले होते ?
अ) भिवंडी, शिरूर, पारनेर, नगर ब) इंदापूर, हवेली, बागलाण, सातारा
क) तासगांव, शिराळा, जत, मलकापूर ड) श्रीगोंदा, कर्जत, सोलापूर, रत्नागिरी
पर्यायी उत्तरे :
१) अ आणि ब फक्त २) ब आणि क फक्त ३) अ, ब आणि ड फक्त ४) क आणि ड फक्त
- 3) In which area did the peasant revolts of 1875 take place ?
a) Bhimadi, Shirur, Parner, Nagar b) Indapur, Haveli, Baglan, Satara
c) Tasgaon, Shirala, Jath, Milkapu d) Shrigonda, Karjat, Solapur, Batnagiri
Answer Options :
1) a and b only 2) b and c only 3) a, b and d only 4) c and d only
- ४) शेतकऱ्यांतर्फे सरकारकडे दाद मागण्याची चळवळ भारतात प्रथम कोणी सुरू केली ?
१) सत्यशोधक समाज २) कृष्णराव भालेकर ३) सार्वजनिक सभा ४) सेनापती बापट
- 4) Who first started the movement of farmers in India to demand compensation from the government?
1) Satyashodak Samaj 2) Krishna Rao Bhalekar
3) Public Meeting 4) Senapati Bapat
- ५) इ.स. १९३४ मध्ये "कृषक संघम" एक शेतकरी संघटना म्हणून खालीलपैकी कोणत्या प्रांतात स्थापन करण्यात आली ?
१) आंध्रप्रदेश २) तामिळनाडू ३) केरळ ४) बंगाल
- 5) In 1934 A. D., which of the following region, witnessed the establishment of 'Karshak Sangham' as a peasant organisation ?
1) Andhra Pradesh 2) Tamil Nadu 3) Kerala 4) Bengal
- ६) ब्राह्मणेत्तर चळवळीविषयी खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?
a) आण्णासाहेब लठ्ठे, मुकुंदराव पाटील आणि नारायण टिळक यांनी 'डेक्कन रयत समाज' ही संघटना स्थापन केली.
b) दिनकरराव जवळकर हे ब्राह्मणेत्तर चळवळीतील जहाल नेते होते.
c) 'देशाचे दुश्मन' या पुस्तकाच्या खटल्याचे वकीलपत्र डॉ. आंबेडकर यांनी घेतले.
d) केशवराव जेधे यांनी १९२२ मध्ये 'छत्रपती मेळा' सुरू केला.
पर्यायी उत्तरे :
१) a, b, c आणि d विधाने बरोबर आहेत २) a, b आणि d विधाने बरोबर आहेत
३) b, c आणि d विधाने बरोबर आहेत ४) फक्त d विधान बरोबर आहे

- 6) Which of the following statements are true regarding Non-Brahmin Movement ?
- Annasaheb Latthe, Mukundrao Patil and Narayan Tilak founded the organisation of 'Deccan Rayat Samaj'.
 - Dinkarrao Javalkar was an extremist leader of the Non-Brahmin Movement.
 - Dr. Ambedkar accepted the 'Vakalat Nama' in the case of the book 'Deshache Dushman'.
 - Keshavrao Jedhe started 'Chhatrapati Mela' in 1922.

Answer Options :

- a, b, c and d statements are correct.
- a, b and d statements are correct
- b, c and d statements are correct
- only d statement is correct

- ७) २५ सप्टेंबर १९३० चा चिरनेर येथील शेतकऱ्यांच्या मोर्चात सहभागी झालेल्या कोणत्या कार्यकर्त्याला पोलीसांच्या खूनाचा कट केल्याच्या आरोपावरून शिक्षा दिली होती ?
- नानासाहेब देव, त्र्यं. ब. हरोलीकर
 - केशव गणेश गुप्ते, प्रभाकर रास्ते
 - वसंत महादेव बेडेकर, नारायण धोंडो खरे
 - त्र्यंबक नारायण बेडेकर

पर्यायी उत्तरे :

- अ आणि फक्त
- ब आणि क फक्त
- क आणि ड फक्त
- ब, क आणि ड फक्त

- 7) Which of the following activists were prosecuted for conspiracy of Police murder in Participation of Farmers march on 25 September 1930 at Chirner ?
- Nanasaheb Dev, T.B. Harolikar
 - Keshav Ganesh Gupte, Prabhakar Raste
 - Vasant Mahadev Bedekar, Narayan Dhondo Khare
 - Trimbak Narayan Bedekar

Answer options :

- a and b only
- b and c only
- c and d only
- b, c and d only

१२) कामगार चळवळी आणि कामगार संघटना

- १) यांनी स्वदेशी चळवळीचा 'श्री गणेशा' करून खादीचा पोषाख घालून सन १८७७ मधील दिल्ली दरबारात हजेरी लावली.
- गणेश वासुदेव जोशी
 - सिताराम हरी चिपळूणक
 - न्या. के. टी. तेलंग
 - महात्मा फुले
- 1) attended the Delhi Durbar in 1877, dressed in Khadi for 'Shri Ganesha' of the Swadeshi Movement.
- Ganesh Vasudev Joshi
 - Sitaram Hari Chiplunkar
 - Justice K.T. Telang
 - Mahatma Phule
- २) नारायण मेघाजी लोखंडे यांनी 'बॉम्बे फॅक्टरी कमिशन' पुढे कोणत्या मागण्या मांडल्या होत्या ?
- रविवारी पगारी सुट्टी द्यावी.
 - कामाच्या दिवशी दुपारी एक तास सुट्टी द्यावी.
 - गिरणीची वेळ सकाळी साडेसहा ते सायंकाळ असावी.
 - कामाच्या वेळी कामगारास दुखापत झाल्यास कामगार कामावर परत येईपर्यंत वेतन मिळावे.

पर्यायी उत्तरे :

- फक्त अ आणि ब
- फक्त ब आणि क
- फक्त क आणि ड
- फक्त अ, क आणि ड

- 2) What demands did Narayan Meghaji Lokhande make before the 'Bombay Factory Commission'?
- To give paid leave on Sunday
 - To give one hour off in the afternoon on working day.
 - Mill time should be from 6.30 morning to evening.
 - In case of injury to the worker at work place, the worker should be paid till he returns to work.

Answer Options :

- 1) Only a and b 2) Only b and c 3) Only c and d 4) Only a, c and d

- ३) नारायण मेघाजी लोखंडे यांनी 'बॉम्बे मिल हॅण्ड असोसिएशन' ही कामगार संघटना स्थापन करित असताना त्यांना खालीलपैकी कोणत्या व्यक्तीचे सहकार्य मिळाले होते ?

- अ) केशवराव बागडे, केशवराव बोले ब) रघु भिकाजी, गेनू बाबाजी
क) नारायण सुकांजी, विठ्ठलराव कोरगांवकर ड) कृष्णाजी अर्जुन केळूसकर, रामचंद्र शिंदे, नारायण पवार

पर्यायी उत्तरे :

- १) अ आणि ब फक्त २) ब आणि ड फक्त ३) अ, ब आणि क फक्त ४) ब, क आणि ड फक्त

- 3) During the establishment of Labour Organisation 'Bombay Mill Hand Association' which of the following personalities supported Narayan Meghaji Lokhande ?

- Keshavrao Bagde, Keshavrao Bole
- Raghu Bhikaji, Genu Babaji
- Narayan Surkaji, Vitthalrao Korgaonkar
- Krishnaji Arjun Keluskar, Ramchandra Shinde, Narayan Pawar

Answer Options :

- 1) a and b only 2) b and d only 3) a, b and c only 4) b, c and d only

- ४) इ. स. १९१८ साली मुंबईतील कामगारांना 'पीपल्स युनियन' ही संघटना स्थापन करण्याचा उपदेश कोणी केला होता ?

- १) राजर्षी शाहू महाराज २) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
३) नारायण मेघाजी लोखंडे ४) भाई माधवराव बागल

- 4) In 1918 AD, who advised to the Mumbai workers to establish the organization 'People's Union' ?

- Rajashree Shahu Maharaj
- Dr. Babasaheb Ambedkar
- Narayan Meghaji Lokhande
- Bhai Madhavrao Bagal

१३) मुस्लिम लीग, हिंदू महासभा आणि फाळणी

- १) पुढीलपैकी चुकीची जोडी ओळखा.

- सर सय्यद हुसेन - संयुक्त भारतीय देशभक्त संघाची स्थापना
- डब्ल्यू. डब्ल्यू. हंटर - 'भारतीय मुसलमान' या ग्रंथाचे लेखन
- थिओडोर मॉरिसन - अलिगढ कॉलेजचे प्राचार्य
- हरमत अली - मुस्लिमांच्यासाठी स्वतंत्र राष्ट्राचे नाव 'पाकिस्तान' असे सुचविण्यात आले.

पर्यायी उत्तरे :

- १) (a) जोडी चुकीची आहे २) (b) आणि (c) जोडी चुकीची आहे
३) (b) आणि (d) जोडी चुकीची आहे ४) (c) आणि (d) जोडी चुकीची आहे

- 1) Find out the wrong pair from the following.
- a) Sir Sayyed Hussain — Foundation of the United Indian Patriotic Association
b) W. W. Hunter — Wrote a book 'Bhartiya Musalman'
c) Theodore Morison — Principal of Aligarh College
d) Rahmat Ali — The name 'Pakistan' was suggested for separate nation for Muslims

Answer options :

- 1) (a) pair is wrong
2) (b) and (c) pairs are wrong
3) (b) and (d) pairs are wrong
4) (c) and (d) pairs are wrong
- २) हिंदू महासभेच्या संदर्भातील पुढीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?
- अ) ९ एप्रिल १९१५ रोजी हरिद्वार येथे कासिम बाजारचे महाराज सर महिंद्रचंद्र नंदी यांनी हिंदू महासभेची स्थापना केल्याचे घोषित केले.
ब) हिंदू महासभेचे अध्यक्ष बा. शि. मुंजे होते.
क) डॉ. मुंजे, डॉ. हेडगेवार, डॉ. परांजपे यांनी नागपूरला ११ नोव्हेंबर १९२३ रोजी हिंदू महासभेची शाखा सुरु केली.
ड) २८, २९, ३० डिसेंबर १९३८ मध्ये हिंदू महासभेचे भव्य अधिवेशन पुणे येथे पार पडले.

पर्यायी उत्तरे :

- १) अ, ब आणि क फक्त
२) ब, क आणि ड फक्त
३) अ, क आणि ड फक्त
४) वरील सर्व बरोबर
- 2) Which of the following statements are true about 'Hindu Mahasabha' ?
- a) On 9 April 1915 Maharaja of Kasim Bazar, Sir Mahindra Chand Nandi announced the formation of Hindu Mahasabha at Haridwar.
b) B.S. Munje was the President of the Hindu Mahasabha.
c) Dr. Munje, Dr. Hedgewar, Dr. Paranjape started a branch of Hindu Mahasabha in Nagpur on 11 November 1923.
d) 28, 29, 30 December 1938 the Grand Session of the Hindu Mahasabha was held at Pune.

Answer Options :

- 1) a, b and c only
2) b, c and d only
3) a, c and d only
4) All of the above are correct
- ३) 'राजाजी योजना' कोणी धुडकावून लावली होती ?
- १) लॉर्ड वेव्हेल
२) बॅ. जीना
३) सर चर्चिल
४) महात्मा गांधी
- 3) Who rejected the 'Rajaji Formula' ?
- 1) Lord Wavell
2) Barr. Jinah
3) Sir Churchill
4) Mahatma Gandhi

१४) स्वातंत्र्य आणि संबंधित समस्या

१५) संयुक्त महाराष्ट्र चळवळ व स्वातंत्र्योत्तर भारत

- १) भारतीय राज्यघटना संविधान सभेने स्वीकारली :
- १) २६ जानेवारी १९५०
२) १५ ऑगस्ट १९४७
३) २६ नोव्हेंबर १९४९
४) १५ ऑगस्ट १९५०
- 1) The constitution of India was adopted by the Constituent Assembly on :
- 1) 26th January 1950
2) 15th August 1947
3) 26th November 1949
4) 15th August 1950

- २) १ नोव्हेंबर, १९५६ रोजी भारतामध्ये किती राज्ये आणि केंद्रशासित प्रदेशांची निर्मिती करण्यात आली ?
१) १० राज्ये, ६ केंद्रशासित प्रदेश
२) १४ राज्ये, ६ केंद्रशासित प्रदेश
३) १४ राज्ये, ४ केंद्रशासित प्रदेश
४) १२ राज्ये, ६ केंद्रशासित प्रदेश
- 2) How many States and Union Territories were created in India on 15th November, 1956 ?
1) 10 States, 6 Union Territories
2) 14 States, 6 Union Territories
3) 14 States, 4 Union Territories
4) 12 States, 6 Union Territories
- ३) १९५३ मध्ये सुरु झालेला राष्ट्रीय मलेरिया नियंत्रण कार्यक्रम मध्ये राष्ट्रीय मलेरिया निर्मूलन कार्यक्रमात रूपांतरित झाला.
१) १९५४
२) १९५८
३) १९६३
४) १९७२
- 3) The National Malaria Control Programme that began in 1953 was converted to National Malaria Eradication Programme in
- 1) 1954
2) 1958
3) 1963
4) 1972
- ४) महाराष्ट्र नागरी सेवा (सेवेच्या सर्वसाधारण शर्ती) नियम, १९८१ दिनांकापासून अंमलात आले.
१) दिनांक १ जानेवारी, १९८१
२) दिनांक २६ जानेवारी, १९८१
३) दिनांक १ मे, १९८१
४) दिनांक १५ ऑगस्ट, १९८१
- 4) The Maharashtra Civil Services (General Conditions of Service) Rules, 1981 came into force w.e.f.
1) Dated the 1st January, 1981
2) Dated the 26th January, 1981
3) Dated the 1st May, 1981
4) Dated the 15th August, 1981
- ५) योग्य जोड्या जुळवा :
गट 'अ' गट 'ब'
अ) राज्य मानवी हक्क आयोग, मुंबई
ब) होमगार्ड संघटना, मुंबई
क) दहशतवाद विरोधी पथक
ड) फोर्सवन
पर्यायी उत्तरे :
१) अ-iv, ब-ii, क-i, ड-iii
२) अ-ii, ब-iv, क-iii, ड-i
३) अ-ii, ब-iv, क-i, ड-iii
४) अ-i, ब-iii, क-ii, ड-iv
- 5) Match the correct pairs :
Group A
A) State Human Rights Commission, Mumbai
B) Homeguards Organisation, Mumbai
C) Anti Terrorism Squad
D) Force One
Group B
i) Year 2004
ii) Year 2000
iii) Year 2009
iv) Year 1946
Answer options :
1) A-iv, B-ii, C-i, D-iii
2) A-ii, B-iv, C-iii, D-i
3) A-ii, B-iv, C-i, D-iii
4) A-i, B-iii, C-ii, D-iv
- ६) खालीलपैकी कोणता भारतीय संसदेच्या माहितीचा अधिकार कायदा, २००५ चा पूर्व-प्रवर्तक मानला जातो ?
१) माहिती मिळविण्याचा अधिकार अधिनियम, १९९७
२) नागरिकांना योग्य माहिती मिळविण्याचा अधिकार अधिनियम, २०००
३) माहिती स्वातंत्र्य कायदा, २००२
४) नागरिकांचा माहितीचा अधिकार कायदा, २००४

6) Which of the following is considered as the precursor to Right to Information Act, 2005 of Parliament of India?

- 1) Right to Access Information Act, 1997
- 2) Citizens Right to Acquire Appropriate Information Act, 2000
- 3) Freedom of Information Act, 2002
- 4) Citizen's Right to Information Act, 2004

७) राज्य पुनर्रचना आयोगाचे हे सभासद होते.

- a) न्यायमूर्ती फजल अली b) न्यायमूर्ती एस.के.धर c) पत्ती श्रीरामालू d) सी.डी.देशमुख

पर्यायी उत्तरे :

- १) (a) फक्त २) (a) आणि (b) फक्त ३) (b) फक्त ४) (c) आणि (d) फक्त

7) The State Reorganisation Commission member were

- a) Justice Fazal Ali b) Justice S.K. Dhar c) Patti Sriramalu d) C.D. Deshmukh

Answer options :

- 1) Only (a) 2) Only (a) and (b) 3) Only (b) 4) Only (c)and (d)

८) संयुक्त महाराष्ट्र परिषद आणि संयुक्त महाराष्ट्र समितीसंबंधी 'महाराष्ट्राचे महामंथन' हा ग्रंथ वर्ष १९६५ मध्ये कोणी लिहिला ?

- १) भागवत व्ही.पी. २) एन.आर.फाटक ३) लालजी पेंडसे ४) फडके वाय.डी

8) In the year 1965, who wrote the book 'Maharashtrache Mahamanthan' related to the Samyukta Maharashtra Parishad and Sumyukta Maharashtra Samiti ?

- 1) Bhagwat V.P. 2) N.R.Phatak 3) Lalji Pendse 4) Phadake Y.D.

९) 'संयुक्त महाराष्ट्र समिती' मध्ये पुढीलपैकी कोणते सभासद संबंधित होते ?

- a) प्रा. द. वा. पोतदार b) श्री. शंकरराव देव c) श्री. केशवराव जेथे d) श्री. श्री. श. नवरे

पर्यायी उत्तरे :

- १) (a) आणि (b) फक्त २) (b) आणि (c) फक्त ३) (a), (b) आणि (d) फक्त ४) वरील सर्व बरोबर

9) Which of the following members were related with 'Samyukta Maharashtra Samiti' ?

- a) Prof. D. V. Potdar b) Shri Shankarrav Dev
c) Shri Keshavrao Jedhe d) Shri Shri S. Navare

Answer options:

- 1) Only (a) and (b) 2) Only (b) and (c)
3) Only (a), (b) and (d) 4) All of the above are correct

१०) लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे यांच्या पुतळ्याचे नुकतेच कोणत्या देशामध्ये अनावरण करण्यात आले ?

- १) रशिया २) मेक्सिको ३) चिली ४) पेरू

10) In which of the following country a statue of Lokshahir Annabhau Sathe has been recently unveiled?

- 1) Russia 2) Mexico 3) Chill 4) Peru

११) पश्चिम बंगाल मधील नक्षलवादी चळवळीचे नेतृत्व कोणाकडे होते ?

- १) चारु मुजूमदार २) सुशीलराय चौधरी ३) फणी मुजूमदार ४) सोमेन मित्रा

11) The Naxlite Movement in West Bengal was started under whose leadership ?

- 1) Charu Mujumdar 2) Sushilrai Chaudhari 3) Phani Mujumdar 4) Somen Mitra

उत्तरे : (१) इतिहास घटकावरील २०२३ सालातील एमपीएससी परीक्षेतील प्रश्न
भाग -२

१) युरोपियन आणि अँग्लो - ब्रिटिश युद्धे

१-३	२-२	३-४	४-३	५-४	६-३	७-४	८-१	९-२	१०-३
११-३	१२-२								

२) ब्रिटिश प्रशासन - गव्हर्नर जनरल्स आणि व्हाईसरॉयांची भूमिका

१-४	२-२	३-१	४-२	५-२	६-३	७-४			
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	--	--	--

३) ब्रिटिश राजवटीतील घटनात्मक सुधारणा, कायदे, आयोग व समित्या

१-२	२-४	३-४	४-४	५-४	६-१	७-२	८-२	९-२	१०-१
११-३									

४) सामाजिक धार्मिक सुधारणा

१-३	२-३	३-३	४-२	५-३	६-४	७-२	८-४	९-४	१०-३
११-४	१२-३	१३-२	१४-३						

५) शिक्षण आणि प्रेस

१-१	२-४	३-२	४-३	५-३	६-२	७-४	८-३	९-४	१०-१
११-१	१२-२	१३-१	१४-३	१५-२	१६-३	१७-४	१८-३	१९-४	२०-१
२१-२	२२-४	२३-१	२४-३	२५-१	२६-१	२७-१	२८-२	२९-३	३०-१

६) ब्रिटिश राजवटीचा आर्थिक परिणाम

१-२	२-१	३-२	४-२	५-३	६-३	७-१	८-१		
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	--	--

७) राष्ट्रवाद आणि राजकीय संघटनांचा उदय

१-१	२-२	३-३	४-२	५-१	६-४	७-३			
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	--	--	--

८) क्रांतिकारक संघटना व राष्ट्रवाद

१-२ २-२ ३-२ ४-१ ५-२ ६-२ ७-३ ८-३ ९-१ १०-४

९) काँग्रेस पक्ष - संस्थापक, अधिवेशने, ठराव

१-२ २-३

१०) स्वातंत्र्य चळवळ - काँग्रेस, स्वदेशी, असहयोग, सविनय कायदेभंग, भारत छोडो

१-२ २-१ ३-१ ४-३ ५-४

११) शेतकरी आंदोलन आणि कृषी सुधारणा

१-३ २-१ ३-३ ४-३ ५-३ ६-१ ७-४

१२) कामगार चळवळी आणि कामगार संघटना

१-१ २-४ ३-४ ४-१

१३) मुस्लिम लीग, हिंदू महासभा आणि फाळणी

१-१ २-१ ३-२

१४) स्वातंत्र्य आणि संबंधित समस्या

१५) संयुक्त महाराष्ट्र चळवळ व स्वातंत्र्योत्तर भारत

१-३ २-२ ३-२ ४-४ ५-३ ६-३ ७-१ ८-३ ९-४ १०-१
११-१